

מחברים

העלון השבועי מבית עוז והדר - אור לישרים

גליון קמ"ב | פרשת ואתחנן-נחמו | תשפ"ג

ירושלים			בני ברק			ניו יורק			לונדון			זמני כניסת ויציאת שבת קודש:
בג"מ	א"ת	נ"ס	בג"מ	א"ת	נ"ס	בג"מ	א"ת	נ"ס	בג"מ	א"ת	נ"ס	
20:56	20:19	19:04	20:53	20:21	19:19	21:26	21:04	19:57	22:08	21:57	20:40	

חשיפה: איך הגיב מרן רבי שלמה-זלמן אוירבך כשקבוצת קנאים פרצה לתוך ביתו

השבוע בגליון:

עמ' ד'

סגולה: המדקדק בקריאת שמע - מצננין לו גיהנום | עמ' ב'

אקטואליה: שכר דירת קייט, והמשכיר אינו מאפשר לו לבדוק את המזוזות | עמ' י"ב

פנינים חכמים ואמרות נפלאות על פרשת השבוע

פנינים ואמרות

הקוויטל הראשון אצל מרן החזון איש זצ"ל

וכתבתם על קזוזות ביתך ובשעריך (ו, ט). להרה"ח רבי משה ב"ר ז"ל היה קרוב משפחה שהתגורר בלאנדאן, ובאחד הימים נזקק הקרוב לישועה. נכנס רבי משה למעונו של הגאון בעל חזון איש וזללה"ה ונתן לו קוויטל עבור קרובו, בתחילה חיך החזון איש בראותו את הקוויטל, כאומר מה לו ולקוויטל הרי איננו רבי.

סיפר רבי משה להחזון"א שהגה"ק רבי יהושע מקוטנא בעל הישועות ישראל ז"ע היה נוסע לכ"ק מרן רביה"ק אדמו"ר הזקן מאלכסנדר ז"ע, ובסוף ימיו התחיל לקבל קוויטלעך בעצמו. כאשר סיפרו זאת לאדמו"ר הזקן, נענה ואמר "בכח התורה אפשר לקרא קוויטלעך".

כאשר שמע זאת החזון איש נענה ואמר "נגסה", ונטל את הקוויטל לקרוא. ויהי כראות רבי משה כן, נעמד מלא קומתו. שאלו החזון איש מפני מה עמדת, והשיב שאצל החסידים מקובל שקוויטל זה כאורים ותומים, וכאשר שאלו באורים ותומים היו צריכים לעמוד, נענה החזון"א ואמר "אם כן גם אני צריך לעמוד, שכן הכהן הנשאל באורים ותומים גם כן היה עומד". נעמד החזון"א ממקומו וקרא את הקוויטל, והשיב שיאמר לקרובו שיבדוק את המזוזות בביתו.

שלה רבי משה לקרובו את דברי החזון"א שיבדוק את המזוזות שבביתו. לאחר זמן מה

קלה כבחמורה", וכמו הזריעה אשר לפעמים זורעים זריעה מועטת ולבסוף יעלה ויצמח ועושה פרי רב, כן 'במצוה קלה' נדמה לאדם שהיא קטנה בכמותה, ובאמת כי באיכותה גדולה היא למאוד, כי יש בה סגולות יקרות מפלאות תמים דעים, וכמו למשל נשיקת התפילין והמזוזה המצלת מנגעי בני אדם הנולדים מרוחות רעות ואורבים וכו'.

עבודת ישכר - פר' תזריע

הגיע מכתב מקרובו שאכן בדק את כל המזוזות בביתו, חמשה עשר במספר, ונמצאו כולם כשרות. כאשר סיפר זאת רבי משה להחזון"א, השיב ואמר "שיבדוק היטב, יש לו עוד מזוזה אחת שלא בדק אותה". תיכף שלח ר' משה מכתב לקרובו שישנה עוד מזוזה אחת לבדוק, ואכן כך הוה, שמצא הלה עוד מזוזה אחת בביתו שלא נבדקה. ואכן, מאותה עת החל החזון איש לקבל קוויטלעך.

מכבשונה של פשיסחא (עמ' נ"א)

פירושו הנפלא של ר' דוד קפלן במצוות לאו ליהנות ניתנו

מי יתן ויהיה לבבם זה להם ליראה אתי ולשמר את כל מצוותי כל הימים למען ייטב להם ולבניהם לעולם (ה, כה).

נשיקת התפילין והמזוזה מצלת מנגעי בני אדם

וכתבתם על קזוזות ביתך ובשעריך (ו, ט). ידוע אומרים ז"ל (אבות פ"ב) "הוי זהיר במצוה

מסר אור החיים הקדוש לפרשת השבוע עמ' כ"א

פניני אביר יעקב עמ' ו'

ה'לא' נפל במקום אחד, וה'תגוב' במקום אחר

לא תגוב (ה, יז).

בעיר אחד היו נמצאים הרבה גניבות, כאשר סיפרו זאת להרה"ק רבי דוד מדינוב בעל הצמח דוד ז"ע, הסביר הדבר על פי צחות ומליצה, דהנה כאשר שבר משה רבינו את הלוחות עבור חטא העל, נשברו הלוחות לרסיסים, ועל ידי זה נתפזרו ונחלקו התיבות מהלאוין שהיו כתובין בתוכה, ונתפזרו לחלקים, וחלק שהיה כתוב עליו תיבת "לא", דלא תגוב, נפלה למקום אחד, והתיבה "תגוב" נפלה למקום עיר פלוני הנ"ל, על כן נמצאים שם כל כך הרבה גניבות.

אמרי דבש (פרק יח עמ' ק"מ)

שולחנם של עשירים בפולין. העשיר שקוע בצלחתו וכולו נוטף הנאה מסעודת המלכים שהגישו לו משרתיו. עודנו עסוק באכילתו, ולפתע נכנס החדרה משרת וכולו נרגש הוא ניגש אל בעל הבית במרוצה ולוחש על אזנו כי זה עתה הגיע מברק מהעיר וייען ובו בשורה טובה זכיה בת ארבעים אלף רובל.

נו, עכשיו הגע בעצמך, סיים ר' דוד קפלן את פירושו, האם העשיר הלז חש איזו שהיא הנאה מן המרק והלאקשן? באותה בחינה אפשר לומר על קיום המצוות, וכי ניתן לחוש איזו שהיא הנאה כשיודעים מה מתן שכרה בצידה.

ד' אמות של רבי (עמ' לא)

סיפר כ"ק אדמו"ר רבי אברהם מסטריקוב ז"ע, בלאדזש התגורר יהודי נכבד ושמו ר' דוד קפלן שהיה נמנה על גדולי החסידים בסטריקוב, איש גבוה ובעל מצח רחב, ואמרו עליו שיש לו שני מוחות.

פעם שאלוהו חסידים מה הביאור בדברי חז"ל "מצוות לאו ליהנות ניתנו", והשיב להם בדרך משל: מעשה בעשיר גדול ששב מעבודתו בערוב יום, ונכנס אל חדר האורחים בביתו לאכול סעודה דשנה. המשרתים עומדים בכל צד, האחד מפשיל את מלבושו של בעל הבית, השני דוחף את הכסא פנימה שישב בנוח, וכן הלאה, כל משרת עושה תפקידו. בנתיים נכנס המלצר הראשי ומגיש לפני בעל הבית את המרק עם הלאקשן והבאבעט' (לאקשען מיט יאך) מאכל נדיר שעלה על

סגולת השבוע

המדקדק בקריאת שמע - מצננין לו גיהנום

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד (ו, ד).

סגולה נפלאה נתנו חז"ל (ברכות טו): לצנן את הגיהנום: כל הקורא קריאת שמע ומדקדק באותיותיה - מצננין לו גיהנום.

ומצאנו כמה טעמים בדבר, הבית יוסף כתב (או"ח ס"ב) וז"ל: כתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל אולי הטעם שמצננין לו גיהנום, שמאחר שהוא מעורר עצמו בזה ומניע חום טבעי לדקדק באותיותיה, בשכר זה החום הטבעי מצננין לו חום אחר שהוא בגיהנום עכ"ל.

בסגנון אחר כתב בעיני יעקב שהיא מידה כנגד מידה, כמו שהוא מתון בק"ש ליתן ריווח בין הדבקים ואינו ממהר, כך לא ימהרו להענישו וימתנו עד שהגיהנום יצטנן מרתיחתו.

בספר פותח שער (ברכות שם) מביא פירוש נפלא מהגר"י צדקה זצ"ל ששאל מה ענין מצננים, ולכאורה ממה נפשך אם עבר עבירות וחייב גיהנום למה מצננים לו, ואם זכאי למה בכלל מקבל גיהנום, וביאר שבכל אדם שחוטא, אפשר שעשה כן מתוך חוסר אמונה, ואם כן עונשו חמור יותר. אכן אם מדקדק בק"ש ומקבל עול מלכות שמים בהידור ודקדוק, ודאי שגם אם עבר עבירות היה זה רק כשלון לפי שעה מחמת יצה"ר, ולא מחוסר אמונה. ולכן "מצננים לו גיהנום", שהגיהנום שלו אינו כאותו שחוטא מחמת אפיקורסות, אלא כחוטא מחמת יצה"ר עכ"ל.

הסבר נוסף כתב הגה"צ רבי צבי אריה פרומר אבד"ק קוזיגלוב בספרו ארץ צבי (לראש השנה עמ' טו), וזה לשונו: "דקדק באותיותיה" - היינו שהפריד בין הדבקים ושכרו מידה כנגד כמו שמפריד בין הדבקים בק"ש, כך מפרידן העבירות שלו לחלקים דקים, ועי"ז אין צריך יסורי גיהנום חזקים כל כך וסגי בצינון הגיהנום.

ונסיים במה שסיפר הגרמ"י רייזמאן שליט"א ששמע מבעל המעשה עצמו: פעם אחת בא לפני מרן החזון איש בחור צעיר שסבל על עצבים בחומרות והקפדות, והיה חוזר כמה פעמים ק"ש, מרוב חרדה ולחץ שמא לא אמר תיבה אחת כראוי.

ושאל אותו החזו"א, מדוע הגך נוהג כך? השיב הבחור, הלא אמרו חז"ל שכל הקורא ק"ש ומדקדק באותיותיה מצננין לו גיהנום. אמר לו החזו"א בתוכחתו, "אתה רוצה לקפוא שם בגיהנום?!"

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

לדיני ממונות הקש 1 | לענייני גיטין קידושין וענייני יוחסין הקש 2 | לשאר עניינים הקש 3

ועזבתי.

עדיין לא סיפרתי שהייתי מעוכבת ילדים במשך שנים רבות. אני זוכרת שפרסמתם במדור זה שוב ושוב, אודות הסגולה העצומה והכוח שיש בידי הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משייבים, שעליהם נאמר "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". השומע בזיונו ושותק, הנעלב ואינו מעליב בחזרה - מעניקים לו מן השמים כח רב לברך ולהשפיע - ברכתו תחול ודבריו יתקיימו! (בשעתו התפרסם בעלון מקבץ סיפורים שהתגלגלו אחד מתוך השני, והכל התחיל בעקבות פרסום סיפורמדהים ממרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל).

אז גם אני החלטתי לנצל את ההזמנות הגדולה שבו הקב"ה נמצא עם האדם הפגוע ואפשר לבקש, כן לבקש כל דבר! לקחתי פתק, רשמתי את שם בעלי ושמי לזרע של קיימא, קמתי והנחתי את הפתק על השולחן של הפקידה וביקשתי ממנה שתקרא ותתפלל עלי, ועזבתי. אותה אישה כבר ידעה שאני מצפה לילדים, וכמה זה קשה לי.

כן. זה עבד גם הפעם!

בתוך חודש אחד כבר זכינו לבשורות טובות. בהמשך נולד לנו בן זכר בריא ושלם בשעה טובה ומוצלחת.

המטרה שלי בפרסום הסיפור האישי שלי: קוראים יקרים! שימו לב, זה יכול לקרות לכל אחד שמעליבים אותו או פוגעים בו במקום הלימודים, בעבודה, ברחוב, בבית, במשפחה. זה לא חייב להיות משהו חריג / קיצוני, תהיו ערניים לרגעים אלה ותנצלו אותם לתפילה! בקשה! ישועה!

וחלילה, אל תבזבוז את הרגעים הנדירים הללו ב"לענות בחזרה" או בסתם להיפגע. הדקות האלו יקרות עד מאוד, בכוחן לחולל מהפכות מבורכות, אל תתנו להן לחמוק סתם כך.

(גליון איש לרעהו)

זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת:

**אמר על הקניות לשבת 'לכבוד שבת קדוש'
וזכה לשפע רב "הסכיתו ושמעו":**

**זה היה תקופת בין הזמנים והחנות מלאה בקונים
והתור שלי בקופה אורך זמן רב ולא נעים. כל אחד
ממחר ביום שישי. חשבתי לעצמי הרי זה הכל לכבוד
שבת והוצאות השבת זה על חשבון הבורא לוו עלי
ואני פורע!!! במקום להקפיד את החשבון ולהתקשר
לאבי או לחמי שלפתי את הכרטיס אשראי ובקשתי
הלוואה מהבורא... ברוך ה' הכרטיס עבר והחשבון
שולם.**

**יצאתי מהחנות וקבלתי שיחה מיהודי עשיר שרוצה
שאלמד עם בנו. הסברתי לו שלא שווה לי כי הדרך
מבית חמי כל יום ייקח שעה וחצי בתחבורה ציבורית
ואין בזה כדאיות. הוא אמר לי: "זו לא תהיה בעיה!!!
אתן לך רכב ותשלום עבור חמש שעות כל יום כי
חשוב לי שהבן שלי יתחיל את השנה מוכן בכל החומר
הנלמד!!!"**

"לכובעך שאבעס קודש!!!" אמר היהודי בתנות לממכר מאכלים, בעודו לוקח סלטים עוגות וחלות ומגדנות ומגדנות לכבוד השבת. המוכר הגיב ואמר לו: "מה עשה לך השבת? תשחרר את השבת אין עניין להגיד לכבוד שבת

בַּעַת הַהוּא לְאמֹר:

**ניצלה את ההזמנות להזכיר את עצמה
ולבקש מהפקידה שעלבו בה לעיני כולם
- שתתפלל עליה לזרע של קיימא - תוך 9
חודשים נולדה בן זכר...**

**התפעלתי מאוד לראות כיצד הפקידה לא הגיבה כלל
למילים שעפו בחלל. יתירה מכך: היא אפילו לא ניסתה
לעצור בעדו, או לנסות לסלק אותו. "נעלבים ואינם
עולבים" כפשוטו ממש.**

**ואל תחשבו לרגע שהיא לא נפגעה כי זה לא היה
פוגע: אני - שלא הייתי קשורה כלל לאירוע - נבהלתי
מעוצמת הפגיעה עד שירדו לי דמעות מהעיניים!
את השקט והדממה ששררו בשלושת העמדות לאחר
שהבחור עזב את השטח, ניתן היה לחתוך בסכין. ידעתי
מיד מה מוטל עלי לעשות:**

**לקחתי פתק, רשמתי את שם בעלי ושמי לזרע של
קיימא, קמתי והנחתי את הפתק על השולחן של
הפקידה וביקשתי ממנה שתקרא ותתפלל עלי,
ועזבתי.**

רצוני לשתף בסיפור אישי שקרה לי, לפני כ-6 שנים. באותה תקופה עבדתי במשרד מסוים ביישוב קטן, ולצורך הבנת הסיפור אתאר איך נראה המקום: חלל גדול שמוחלק לשלוש עמדות מחשב, כאשר רק קיר גבס מפריד ביניהם. העמדה הראשונה משמשת את משרד-הדואר של הישוב; העמדה השנייה

מיועדת לכלל התושבים לשימוש זמני; את העמדה השלישית שוכרת לצורך עבודתי כעסק פרטי.

כאמור, רק קיר גבס הפריד בין העמדות כך שבכל עמדה בה שהית יכולת "להישאר מעודכנת..." בקשר למה שמתרחש בעמדה אחרת... יום אחד אני שומעת רחש-בחש בעמדה של הדואר. מסתבר שבחור מבקש לקבל דבר-דואר, אך לא לפי הכללים של הדואר. כולנו יודעים ומבינים שלא כל אחד יכול להיכנס לדואר ולקחת מה שהוא רוצה. בדיוק לשם כך נקבעו כללי הזדהות וכדו', אך הבחור - מסיבות השמורות עימו - מבקש לעקוף את הכללים.

פקידת הדואר סירבה לבקשתו, ויודגש שהיא עשתה זאת בצורה מכובדת ומכבדת אבל את הבחור לא ענין כלום. הוא התחיל להרים את הקול, ועד מהרה גם צעק עליה. הדיבורים שלו היו פוגעניים ממש ובאופן אישי.

בסיטואציה המביכה הלזו נכחו עוד אנשים. המצב היה מעליב מאוד, שכן כאמור מדובר ביישוב קטן בו כולם מכירים את כולם. אני הכרתי את הפקידה של הדואר היטב, וכך גם כל אחד מהנוכחים האחרים במקום.

התפעלתי מאוד לראות כיצד הפקידה לא הגיבה כלל למילים שעפו בחלל. יתירה מכך: היא אפילו לא ניסתה לעצור בעדו, או לנסות לסלק אותו. "נעלבים ואינם עולבים" כפשוטו ממש.

ואל תחשבו לרגע שהיא לא נפגעה כי זה לא היה פוגע: אני - שלא הייתי קשורה כלל לאירוע - נבהלתי מעוצמת הפגיעה עד שירדו לי דמעות מהעיניים!

את השקט והדממה ששררו בשלושת העמדות לאחר שהבחור עזב את השטח, ניתן היה לחתוך בסכין. ידעתי מיד מה מוטל עלי לעשות:

לקחתי פתק, רשמתי את שם בעלי ושמי לזרע של קיימא, קמתי והנחתי את הפתק על השולחן של הפקידה וביקשתי ממנה שתקרא ותתפלל עלי,

ועשית הישר והטוב:

**איך הגיב מרן רבי שלמה-זלמן אוירבך
כשקבוצת קנאים פרצה לתוך ביתו, הסכיתו
ושמעו:**

**באותה שעה עבר ליד הבית אחד ממקורביו של רבי
שלמה-זלמן. הצעקות החרידו אותו והוא החיש את
צעדיו לעבר ביתו של מורו ורבו. בהיכנסו אל הבית
נחמץ לבו למשמע הביטויים הקשים שהטיחו הקנאים
בפוסק הנערץ.**

**ואולם תגובתו של רבי שלמה-זלמן הייתה מפתיעה.
הוא ישב על כיסאו בנחת, ארשת שלוה נסוכה על פניו,
ולא השיב למחרפיו דבר. הוא המתין בדומייה לשון
הסערה. ואכן, בתוך זמן קצר עזבו המפגינים הלא-
קראים את הבית, והשקט שב לשרות במעונו של רבי
שלמה-זלמן.**

הצעקות הרמות הדהדו בחדר המדרגות בבניין שבשכונת שערי חסד
בירושלים, וגלשו החוצה אל הרחוב השקט. זה היה בביתו של רבי שלמה-
זלמן אוירבך, מגדולי הפוסקים בימיו.

קבוצת קנאים התפרצה אל הבית. הללו החלו להטיח ברבי שלמה-זלמן
האשמות ולהשמיע מחאות בסגנון מעליב. הסערה התעוררה בעקבות פסק
הלכה של הרב אוירבך, אשר היה לצנינים בעיני הקנאים.

באותה שעה עבר ליד הבית אחד ממקורביו של רבי שלמה-זלמן. הצעקות
החרידו אותו והוא החיש את צעדיו לעבר ביתו של מורו ורבו. בהיכנסו אל
הבית נחמץ לבו למשמע הביטויים הקשים שהטיחו הקנאים בפוסק הנערץ.
ואולם תגובתו של רבי שלמה-זלמן הייתה מפתיעה. הוא ישב על כיסאו
בנחת, ארשת שלוה נסוכה על פניו, ולא השיב למחרפיו דבר. הוא המתין
בדומייה לשון הסערה. ואכן, בתוך זמן קצר עזבו המפגינים הלא-קראים את
הבית, והשקט שב לשרות במעונו של רבי שלמה-זלמן.

המקורב לא היה יכול לכלוא את התפעלותו. "מניין הצליח הרב לגייס
כוחות נפש גדולים כל-כך ולהתאפק מלהשיב להם מנה אחת אפיים?", תהה.
"הלוא כל אדם אחר היה מאבד את סבלנותו זה כבר!"

חיוך טוב עלה על פניו של רבי שלמה-זלמן. "שב נא", אמר, "ואספר לך
מעשה שהייתי עד לו בצעירותי והשפיע מאוד על חיי".

בשכונת שערי חסד, שבה נולד רבי שלמה-זלמן, התפשטה בשורה
מרנינה: רבי אהרון כהן, חתנו של החפץ חיים, עלה לארץ ישראל והחליט
להשתקע בשכונה. התרגשות רבה אחזה בתושבים, וכולם החלו להתכונן
לקבל את פני האורח בכבוד.

תושבי השכונה יצאו לקבל את פניו בחגיגות וברגשי שמחה על שבחר
להתגורר בשכונתם. הם אף הכינו לו דירה נאה והבטיחו לדאוג לכל מחסורו,
ובלבד שיוכל לשקוד על תורתו במנוחה.

לא חלף זמן רב ורבי אהרון נעדר מבית הכנסת. כשעבר עוד יום ועוד
יום והוא לא נראה, החלה הדאגה לכרסם בלב שכניו. הם ניסו לדפוק על
דלת ביתו, מחשש לשלומו, אך שום מענה לא בא מתוך הבית. באין ברירה

בשעת הקניות!!! חרה לי מאוד הגישה והבורות ויותר מכך הניסיון לצנן את
הקונה החביב שיש ושמה בקניותי בקניותי לכבוד שבת.

הסברתי בנועם למוכר שיש עניין, וזה לא רק קבלה או זוהר, כי הקיצור
שולחן ערוך מביא את זה להלכה שבשעת הקניות ההכנות והבישולים
והבישולים יש לומר כן. ביציאה מהחנות תפס אותי אברך במבטא אמריקאי
כבד, שהיה עד לתקרית וסיפר לי סיפור מדהים לכבוד שבת קודש שאירע
עמו וכך סיפר: "חייתי בארה"ב וכאברך צעיר באותו זמן לא הייתה לי עבודה
והגעתי למצב שאין לי בכיסי פרוטה. עד כדי כך שעברנו לגור בבית חמי
וחמותי לתקופה. חמי שלח אותי לפני שבת לחנות הגדולה ונתן לי את הקוד
לרשום על שמו את הקניות שלנו, שהיה כל זמן שאני שווה אצלם בבית אז
הקניות גם צריכים להיות על חשבונו בכך נתן לי הרגשה טובה.

כמו כן אבי מורי שגר באזור אמר לי גם שאני יכול לרשום על שמו את
הקניות שלנו באותו חנות ונתן לי אף הוא את הקוד שלו.

הלכתי לחנות וקניתי מכל הבא ליד לכבוד שבת קודש וכשזה לא על
חשבונך אז יותר קל להגיד לכבוד שבת
קודש ולקנות בכיף.

כשהגעתי כשהגעתי לקופה ועשיתי
חשבון הגיע הסכום לשלוש מאות
חמישים דולר, אני נותן קוד אחד של חמי
וזה לא עובד נותן את הקוד של אבי מורי
וגם זה לא עובר, משהו השתבש ברישום
שלי.

זה היה תקופת בין הזמנים והחנות
מלאה בקונים והתור שלי בקופה אורך זמן
רב ולא נעים. כל אחד ממחר ביום שיש.
חשבתי לעצמי הרי זה הכל לכבוד שבת
והוצאות השבת זה על חשבון הבורא לוו
עלי ואני פורע!!! במקום להקפיד את
החשבון ולהתקשר לאבי או לחמי שלפתי
את הכרטיס אשראי ובקשתי הלוואה
מהבורא... ברוך ה' הכרטיס עבר והחשבון
שולם.

יצאתי מהחנות וקבלתי שיחה מיהודי
עשיר שרוצה שאלמד עם בנו. הסברתי
לו שלא שווה לי כי הדרך מבית חמי כל
יום ייקח שעה וחצי בתחבורה ציבורית
ואין בזה כדאיות. הוא אמר לי: "זו לא
תהיה בעיה!!! אתן לך רכב ותשלום עבור
חמש שעות כל יום כי חשוב לי שהבן
שלי יתחיל את השנה מוכן בכל החומר

**העשיר הזה
שידוע בקמצנותו
בקמצנותו, נתן
לי רכב יוקרה
אפס קילומטר
קילומטר עם
דלק על חשבונו,
ובנוסף נתן לי
משכורת חודשית
שבחלוקה ליום
זה יצא בדיוק
'שלוש מאות
חמישים' דולר
ליום, הסכום
שלוותי שלוותי
מהבורא לכבוד
שבת קודש!!!**

הנלמד!!!

העשיר הזה שידוע בקמצנותו בקמצנותו, נתן לי רכב יוקרה אפס קילומטר
קילומטר עם דלק על חשבונו, ובנוסף נתן לי משכורת חודשית שבחלוקה
ליום זה יצא בדיוק 'שלוש מאות חמישים' דולר ליום, הסכום שלוותי
שלוותי מהבורא לכבוד שבת קודש!!!

מאז ברוך ה' הקב"ה הוציא אותי מהעוני הגדול, אמנם לא לעושר, אבל
ברוך ה' אני לא צריך הלוואות לשבת. ועל הכל אני מקפיד להגיד 'לכבוד
שבת קודש!!!

(גליון טיב הקהילה)

**אוד בהירות הנ"ך
בהישג ידך!**

שיש בו מחלוקת! אם תיקלע למקום כזה, ברח ממנו במהירות. "עשיתי כפי שנצטוויתי", סיכם רבי אהרון. "הבטחתי לחותני בתקיעת כף שאתרחק מן המריבה והמחלוקת כמטחוי קשת. אלה היו דברי הפרידה האחרונים ממנו, ואזהרתו הלכה לנגדי כתמרור עם בואי ארצה".

נאנח רבי אהרון קלות והמשיך: "התיישבתי בשכונתכם, וסברתי שבאתי אל המנוחה ואל הנחלה, אל מקום של תורה ויראת שמים שהשלום והשלוה שוכנים בו. ואולם יום אחד, בהיותי בבית הכנסת, הגיעו לאוזניי קולות מריבה על כהונתו של הגבאי. פתאום הכתה בתודעתי כברק ההכרה כי יש כאן מחלוקת! דברי חמי החלו לצלצל באוזניי. ברח לך מן המקום הזה, שמעתי את קולו. לא הייתה לי ברירה אלא לארוז מיד את חפציי ולחפש לי מקום אחר".

סיים רבי שלמה-זלמן אוירבך את סיפורו ואמר לאיש שיחו: "כאשר חזרו חברי המשלחת ופניהם נפולות, חלקו עם קהל המתפללים את סיפורו של רבי אהרון. הייתי אז נער צעיר, אך הדברים נחרתו בלבי. גמרתי אומר בנפשי: יהיה מה שיהיה, לעולם לא אהיה שותף לעניין של מחלוקת ולא איגרד אליה!".

הישיר רבי שלמה-זלמן את מבטו לעבר מקורבו ואמר: "כעת מבין אתה מדוע שמרתי על שלוות רוחי אל מול ההתפרצות אל ביתי? – יהיה אשר יהיה, אינני מגיב על מחלוקת".

(גליון שיחת השבוע)

החליטו לפרוץ אל הבית. הם נדהמו: הבית היה נטוש. התעלומה העסיקה את כל תושבי השכונה. ואז התברר שאחד ממתפללי בית הכנסת ראה שבוע קודם לכן את רבי אהרון יוצא עם כל מיטלטליו מן הבית לעבר יעד בלתי-ידוע.

צעד רב מילא את לב התושבים. מדוע החליט רבי אהרון לנטוש את שכונתם? וכי לא נהגו בו בכבוד הראוי? ככל שהתאמצו לברר את העניין, לא הצליחו להגיע להשערה המניחה את הדעת. איזו סיבה יכלה לגרום להיעלמות החשאית הזאת?

"ייתכן, העלה מאן-דו חשש, שרבי אהרון נזקק לתמיכה כספית גדולה מזו שניתנה לו. רגשות אשם מילאו את לב העסקנים. הם הוסיפו לחקור וגילו שרבי אהרון העתיק את כתובתו ליפו. החליטו לשגר משלחת לפייסו.

רבי אהרון קיבל את אורחיו בסבר פנים יפות. חלילה, הבהיר, אין לו שום טענה כלפיהם. להפך, הוא אסיר תודה להם על כל מה שעשו למענו ועל הדירה הנאה שהעמידו לשימושו. "סיבת עזיבתי את שכונת שערי חסד שונה היא לגמרי", אמר.

"זה היה קודם שייצאתי למסע לארץ ישראל", החל לספר. "נכנסתי אל חותני הדגול כדי להיפרד ממנו ולקבל את ברכת הדרך. בין הדברים שאלתי היכן לדעתו עליי להתגורר. מניתי כמה אפשרויות: ירושלים, צפת, חברון, יפו. חותני הרחרר רגעים מספר ואחר-כך הישיר אליי מבט ואמר: 'אין זה משנה היכן תתגורר, אבל הבטח לי בתקיעת כף שתדיר את רגלך ממקום

מחבורים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

- ווארט יומי • סיפור יומי • הלכה יומית
- אור החיים הק' יומי • פניני אביר יעקב
- זוהר יומי • פניני הדף היומי • זכרון לצדיק

ישירות למייל האישי

נכה
מתחילים
את היום!

או לחץ
כאן

להצטרפות:

newsletter.mechubarim@gmail.com

פנינים על הפרשה:

זהירות בקיום מצוות קלות כחמורות

רק השמר לך ושמר נפשך מאד (דברים ד ט). על כן כל פקודי כל ישראל, כל ארח שקר שנאתי (תהלים קיט קכח). הפונה מאחר שהמצוות הם צוויו יתברך, חיב אדם להיות זהיר במצוה קלה כבחמורה (אבות פ"ב מ"א), דכלם מפיו יתברך נצטוו והי מניחו מפקת, וכמאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ב מ"א) הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה. וכן נמי צריך לזהר בעברה קלה כבחמורה, וכמאמר התנא עליו השלום (שם) שמצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה, שעל ידי קיום מצוה קלה יבוא לקיים החמורה ממנה, וכן בהפך לעברה חס ושלום (ספרי שופטים קפ"ז):

וזהו שכתוב על כן כל פקודי כל ישראל, דהינו כל פקודיך שהם המצוות כלם בכללותם וישו בעיני ושוים הם בעיני קלות כבחמורות, ואני זהיר בהם בשוה, כי מאחר דבצווייך שוים הם היכי דמי שנעשה בהם חלוק מעצמי, על כן כלם ישראל ואני מקים אותם בשוה. והוא הדין בהעברות, אני זהיר בקלות כבחמורות, וזהו כל ארח שקר שנאתי, דהינו העברות שהם דרך שקר, כלם בכללותם שנאתי ורחקתי הקלות והחמורות:

שמירת רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו הרוחניים תלויה בקיום תרי"ג מצוות

אי נמי דהמצוות הם תר"ג, רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה, והם ממש כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שיש באדם (מכות כג: תנחומא שמיני ח). והנה כמו שיש בגוף האדם רמ"ח איברים ושס"ה גידים חמריים, כך יש בנפש רוח ונשמה שלו בכל אחד מהם רמ"ח איברים ושס"ה גידים רוחניים, ועל ידי קיום תר"ג מצוות מתקיימים, ובאיוזה מצוה שפונם נפגם האבר שכנגדה בנפש רוח נשמה שלו. ועל זה צריך האדם לזהר אזהרה גדולה בקיום המצוות, כדי שלא יהיו הנפש רוח ונשמה שלו פגומים וחסרים חס ושלום. וזהו שכתוב על כן כל פקודי, דהינו כל הפקודים שהם מצוותיך בכללותם, אני זהיר בכלם לקיים קלות וחמורות, וטעמא מאי, כל ישראל, קרי בה 'ישירות', דהינו שישירותי תלוי בהם, לפי שגופי ונפש רוח ונשמה שלי כל אחד יש בו תר"ג כנגד תר"ג מצוות, ואם פגמתי במצוות בעצמי פגמתי, לכן אני כל ארח שקר שנאתי ואהבתי מצוותיך לקיים, כדי שיהיה קיום לנפש רוח ונשמה שלי, שכן הזהרתנו בתורתך הקדושה (דברים ד ט) 'רק השמר לך ושמר נפשך מאד', דהשמירה לאדם ולנפש רוח ונשמה שלו תלויה בשמירת המצוות:

(שערי ארוכה אות ע)

על ידי נפילת אפים כראוי זוכה להתדבק עם קונו

ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם (דברים ד, ד). היום מי זה האיש ירא ה' יורנו בדרך יבחר (תהלים כה יב). הנה אחת מן המעלות הוא שהעושה נפילת אפים כראוי אין חטא בא על ידו, ואם יזדמן לו איוזה חטא באקראי, יתסר באקראי עד ימרק חטאו. ואין לך דבר גדול מזה, וזהו שאמר מי זה האיש ירא ה', דהינו, מאן דין גבר בגברין המתגבר על יצרו ועושה רצון יצרו כדי שבשעת נפילת אפים יזכה למעלה זו דאין חטא בא על ידו:

וזהו שסים יורנו בדרך יבחר, והדרך שבחר הוא דאין חטא בא על ידו. והנה מי זה האיש ירא ראשי תבות מי זה, להורות לנו הסוג הב', דאפלו מי שגזדמן ונא לו חטא באקראי, ממרקו הקדוש ברוך הוא ביסורין באקראי, ואין כאן חטא. והנה משמעות מי זה האיש, כאלו אמר אשרי האיש שזכה למעלה זו, ולהכי רמז מי זה פעם שגיה בראשי תבות, כלומר, לא על זה בלבד שאין חטא בא על ידו אני קורא אשרי האיש, אלא אפלו מי שגזדמן לו באקראי ונתמרק ביסורין באקראי, גם על זה אני קורא עליו אשרי האיש:

ירמוז שיזכה לדבקות בקונו

אי נמי דאחת מן המעלות היא תוספת דבקות בקונו. והנה הו"ה יורנו בדרך גימטריא זה דבקות, דעל ידי נפילת אפים ביראה כראוי זוכה להתדבק בקונו כראוי, ועל זה נאמר יורנו בדרך יבחר, דאין דרך שבחר ירא ה' יותר מדבקות. ואפשר דלזה רמזה תורתנו הקדושה (דברים ד ד) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום', הנה הדבקים בהו"ה גימטריא זו נפילה עם הכולל, לרמוז דעל ידי נפילת אפים כראוי זוכה אדם להתדבק עם קונו, וזוכה לחיים הנצחיים. וזהו שאמר 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם', על ידי נפילת אפים כראוי זכיתם להתדבק עם יוצרכם כראוי, ועל ידי זה חיים כלכם היום, שאתם זכיתם לחיים הנצחיים:

(אלף בינה, מזמור כה בתהלים)

עצות וסגולות:

שבת קודש

ביום השבת עולות התפילות של ימות החול

כתב רבנו האר"י ז"ל (עולת תמיד שער כללות התפילות), דכל התפלות של חל עקר עליהם הם ביום השבת, דיום השבת הוא גמר הדבר ותקונו בעולמות עליונים למעלה. (אלף בינה, אות ת"ו א)

זהר שלא לדבר דברי חול בשבת

הזהרנו הרבה על דברי חל בשבת, כדי שלא לפגם בשבת שהוא קדש. השמרו בקדשתו שלא תדברו בו דברי חל, דבזה אתם עושים פגם גדול למעלה.

(פיתוחי חותם, פרשת ויקהל ד"ה ויקהל משה)

לא יכעס בשבת

מכל שכן שלא תבואו לידי כעס בשבת, דזה הוא הפגם הגדול. (פיתוחי חותם שם)

זהר בקיום ג' סעודות שבת בזמן

סעודות השבת, שצריך האדם לזהר בשמירתם הרבה לקיים כל אחת בעתה. וכמה הפליגו רבותינו ז"ל על קיומן, ובפרט הרב רבי שמעון בר יוחאי עליו השלום בזהר הקדוש באר"א (זוהר ח"ג רפח:), דאמר אסהדנא עלי וכו' דלא בטל שום סעודה מהם מימיו. (גני המלך, תיקון התשובה אות נה)

שלא יהיה קטרוג מסעודות החול

ומה נענה אנו יתמי דיתמי דכלנו מלאים פגמים, וגם באלה הסעודות הקדושות שיש בהם גם הנאת הגוף אנו מתעצלים מלקיים. על זה מצאה קפידא מקום לנוח והשטן מקטרג, אומר, רבוננו של עולם, ראה אמה שבחרת, בסעודות הרשות שאין בהם שכר אלא עניש הם מזדקקים איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חוק, ובסעדת מצוה הם מתעצלים ומבטלים אותן. על כן ירא ה' זהר בקיומן מאד, ולא יתעצל ולא יבטל שום אחד מהן, כי המבטל שום אחד מהן ענישו גדול. (גני המלך שם)

לא יסיר דברי התורה מליבו לעולם

ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך (דברים ו, ז).

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת ה' (תהלים קיט א). מה שאמר ההלכים, להורות דלעולם אינם מסירים דברי תורה מלבם, אפלו בשעת משא ומתן ובשעת אכילה ובשעת שכיבה, דבזה מקימים מקרא שכתוב (שם ו ז) 'ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך'. וזהו שאמר ההלכים, אפלו בשעת הליכתם בדרך אינם מפנים לבם לבטלה, כי אם מחשבתם בתורה. ומה שאמר בתורת ה', להורות דבעיני תורה לשמה:

(אלף בינה, תהלים קיט תחילת אות א)

בכח התורה יתחכם אדם וינצל מהיצר

מאיבי תחכמי מצותך כי לעולם היא לי (תהלים קיט צח). אפשר לרמוז, דהנה נחש הקדמוני הרמאי נאמר בו (בראשית ג א) 'הנהחש היה ערום, וליכא מאן דידע למפתי כותיה, ולכן ראוי האדם להשמר ממנו מכל צד ומכל פנה. וכמו שהנחש עושה תחבולות ועצות רעות כדי לתפש את האדם ברשותו, כך צריך האדם שייעשה תחבולות ועצות טובות להמלט ממנו, ובפרט בשעה שידרצה האדם לעשות שום מצוה, ישמר עצמו ביותר, שיעזר הרע רצונו שלא תעשה המצוה ההיא בשלמות, ומתאמץ בכל כחו להטיל בה איזה פגם שלא תהיה שלמה:

וצריך האדם לידע שבאותה השעה השטן עומד על ימינו לשטנו, ויתאזר האדם בכח כדי לעשות אותה המצוה בשלמות, וזכות התורה וכתה הוא

כתיב בה (משלי כד ו) 'כי בתחבולות תעשה לך מלחמה, והינו מלחמתה של תורה. וזהו מאיבי תחכמי מצותך, דהינו תורתך הקדושה שנתת לנו ואני אוהב בה ודבק בה, בכח סגלתה העצומה היא נותנת חכמה בי לעשות מצותיך כתקונך, ואין יצר הרע מועיל בי במועצותי ותחבולותי. וזהו מאיבי תחכמי, דהינו יותר ויותר מחכמה שמתחכמים איבי שהם יצר הרע וחילותיו, ועושים לי תחבולות כדי שלא לעשות המצוות בשלמותם, יותר מתחבולותיהם נותנת בי התורה חכמות כדי לעשות המצוות בשלמותם. וזהו תחכמי מצותך, דהינו התורה נותנת בי חכמה לעשות מצותיך כתקונם, וזהו תחכמי מצותך, דהינו התורה תחכמי היא לי, דהינו התורה לעולם כך סגלתה ששמצלת את האדם מייצר הרע ומכל חילותיו, כמו שאמרת מפי כבודך בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין:

(מעגלי צדק אות מ"ט)

יעסוק בתורה גם בלכתו בדרך

נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי (תהלים קיט קה). בא בזה לומר דמקים אזהרת התורה. שהשומר תורה כראוי, צריך לקיים מה שאמרה התורה (דברים ו ו-ז) 'והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך'. הרי מפרש דצריך שלא יפרד מדברי תורה אפלו בלכתו בדרך, וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום במקום אחר (תהלים פה יד) 'צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו'. וזהו שאמר נר לרגלי דברך, דהינו, איני עוקר רגלי מן הארץ עד שעושה דברך נר לרגלי, והדרך שאני מהלך בה אני עושה דברך נר לנתיבתי, באפן שאיני נפרד מדברך כלל:

(אלף בינה, תהלים קיט אות ג)

שמיסיע האדם על ענין הזה, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (קידושין ל:). אמר הקדוש ברוך הוא אני בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין. משמע מזה דכל מה שייצר הרע מרבה בתחבולות ועצות רעות, דהתורה מפרה כל תחבולותיו ומועצותיו הרעות, ועל זה נאמר (תהלים יט ה) 'עדות ה' נאמנה מחכימת פתי, דהינו אפלו אדם שצדין פתי מצד יצר הרע, כשיעסק בתורה היא מבטלת ממנו פתוי יצר הרע. ואמר בזה 'עדות ה' נאמנה', הכונה דאמונה וקבלה בדינו דהתורה היא המצלת מיצר הרע, דכך אמר הקדוש ברוך הוא בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין:

אך צריך האדם ללמד ולקיים, כמו שנאמר (דברים ד ו) 'שמרתם ועשיתם כי הוא חממתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, הכונה דכשישמעון הגוים שנוצטויותם על תרי"ג מצוות, רמ"ח עשה ושס"ה לא תעשה, ואתם מקימים אותם ולא הועיל בכם גרוי ופתוי יצר הרע, יתמהו על זה הדבר תמיהה גדולה, אשר הם בשבעה מצוות לא יכלו לעמוד, ואתם בתרי"ג יכלתם לעמוד. ויאמרו הגוים זה סגלה הנפלאה תלויה בתורה הקדושה שקבלתם, שפחה גדול מכת היצר הרע, ואינו שוה לנגדה כלום. וזהו שנאמר 'רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה, דהינו יאמרו העקר הוא החכמה שנתנה להם, שבה נקראים 'עם חכם ונבון', בזאת החכמה שגרמה להם:

נמצא עקר הכל היא התורה, ולכן בכח התורה הקדושה יכול האדם להתחכם כנגד יצר הרע ולבטל ולהפר מועצותיו הרעים, ולעשות כל מצוה ומצוה בשלמות כהלכתה. וזהו שנאמר מאיבי תחכמי מצותך, הכונה כיון שהזכיר מה אהבתי תורתך, דהינו אני דבק בה ועוסק בה מאהבה לשמה, ובזה אני מבטח שלא ינצחני יצר הרע וחילותיו במועצותיהם, שכח התורה ותחבולותיה, יותר מתחבולות יצר הרע, דהתורה

ישועות יעקב

דקה מתורתו של ה'אביר יעקב'

לשמיעת השיעורים 02-803-9999

אוצרותיהם של מגידים

למשך כמה שניות היה הלה המום למראה האורח שנכנס לבקתתו, אולם מיד התעשת. הוא קיבל את ר' יעקב במאור פנים באומרו: "זה לי עשרים שנה מיום שהוגליתני לכאן, ומאז ועד כה לא ראו עיניי צורת יהודי. ערום ועריה הגעתי לכאן, ומיום בואי לא הנחתי תפילין ולא התעטפתי בטלית. לא ישבתי בצל סוכה ולא שמעתי קול שופר. ברוך ה' אשר שלח למעוני יהודי בעל צורה כמוך ומה רבה שמחתי על כך. אולי עתה אזכה סוף סוף להניח תפילין ואולי גם ללבוש ציצית, לאחר שנים כה רבות שלא זכיתי לכך?" סיים היהודי את דבריו בערגה.

הגאון רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שנים רבות לאחר מכן, כאשר היה ר' מנדל פוטרפאס מספר את המעשה לשומעי לקחו, היה מסיים ואומר: "ידידי, ישאל כל אחד מכם את עצמו, כיצד היה הוא נראה אילו היה יושב בדד במשך עשרים שנה בלי יכולת לקיים ולו אחת ממצוות ה'? האם גם אז נפשו היתה משתפכת ומשתוקקת באמירת 'ידיד נפש אב הרחמן', כאותו יהודי?

"זה לי עשרים שנה מיום שהוגליתני לכאן, ומאז ועד כה לא ראו עיניי צורת יהודי. ערום ועריה הגעתי לכאן, ומיום בואי לא הנחתי תפילין ולא התעטפתי בטלית. לא ישבתי בצל סוכה ולא שמעתי קול שופר. ברוך ה' אשר שלח למעוני יהודי בעל צורה כמוך ומה רבה שמחתי על כך. אולי עתה אזכה סוף סוף להניח תפילין ואולי גם ללבוש ציצית, לאחר שנים כה רבות שלא זכיתי לכך?" סיים היהודי את דבריו בערגה.

האיש דיבר בהתרגשות, ואורחו נאלץ לאכזבו כמעט, כאשר סיפר לו כי ברשותו לא נותרו ספרים או תשמישי קדושה כלל, מלבד תפילין של יד שהצליח להציל, בעוד את התפילין של ראש חטפו ממנו הסובייטים הרשעים עם כניסתו לסיביר.

ר' יעקב נפרד מהאיש בהבטחה שמחר ישוב ויבקר ויביא עמו את התפילין של יד כדי שיוכל להניחן.

למחרת שבר' יעקב לבקתה הנידחת כשהתפילין כרוכות על זרועו כדי שחלילה לא ישפז אותן עיני זרים. בכניסתו מצא את אותו יהודי אלמוני יושב לצד שולחנו אפוף שרעפים. "לא הצלחתי להירדם כל הלילה מרוב ההשתוקקות למצוה", אמר בהתרגשות, "עשרים שנה חיכיתי לרגע הזה" הוסיף והושיט מיד את זרועו, תוך שהוא מודה לה' ברגש על שסוף כל סוף זיכהו להניח תפילין.

ר' יעקב הסיר את התפילין מידו, הניחן על זרועו של היהודי האלמוני, והלה החל מיד לברך בקול גדול ובמתנוות, תוך שדמעות זולגות מעיניו: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו לה-ג-י-ח-ת-פ-ג-ל-י-ך". ר' יעקב ענה בהתרגשות אמן והחל לקשור את הרצועות על ידו הצנומה של האיש.

כאשר היו התפילין קשורות היטב על ידו, עצם האיש את עיניו ופתח באמירת קריאת שמע. מילות הפסוק "שמע ישראל" יצאו מפיו באיטיות רב, ברורות וצלולות, אולם קולו הלך ודעך. אך

שחה ושערו מגודל, יושב ליד שולחנו הריק כשראשו הכפוף חפון בין ידי. אפוף היה היהודי בשרעפים, והוא שר ברגש ובכיסופים את הפזמון המופלא "ידיד נפש אב הרחמן".

ר' יעקב פתח את הדלת והשתחל לתוך הבקתה. אותו יהודי אלמוני המשיך בשירתו מלאת הערגה והגעגועים לאביו שבשמים, עד כדי כך שלא הרגיש ולא הבחין כלל בכניסתו. אף לאחר שהתיישב ר' יעקב על הכיסא הפנוי שלצד השולחן, עדיין שקוע היה היהודי בכיסופיו ולא הבחין באורח הנכנס.

היהודי האלמוני המשיך להיות שקוע בשרעפיו גם לאחר שר' יעקב עצם את עיניו והצטרף לשירה המרגשת: "נפשי חולת אהבתך.. נכסוף נכספתי לראות בתפארת עונך". למעלה משעה נמשכה שירתם המשותפת. מילות הפיוט הקדוש שחיבר רבי אלעזר אזכרי ריחפו בחלל ערבות סיביר וביטאו את רגשות הקודש, והשאיפה לחוש בקרבת אלוקים, זו שאיחדה שני יהודים שגורלם הפגיש ביניהם בערבות סיביר. רק משהסתיימה השירה פתח האיש האלמוני את עיניו, הרים את ראשו וצורת פניו ההדורה נגלתה לפני ר' יעקב.

למשך כמה שניות היה הלה המום למראה האורח שנכנס לבקתתו, אולם מיד התעשת. הוא קיבל את ר' יעקב במאור פנים באומרו:

וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך (ו, ח).

את הסיפור שלפנינו סיפר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, כפי שנשמע מפי הגה"ח רבי מנדל פוטרפאס זצ"ל:

אחד מידידיו של רבי מנדל, ר' יעקב שמו, הוגלה בגלות קשה ומרה לאדמת סיביר הקפואה, בעוון הרבצת תורה בילדי תשב"ד. עקב 'חומרת עונו' הוגלה ר' יעקב לכפר נידח באחת המקומות הגבוהים והקפואים ביותר בסיביר. היה זה מקום שבו השמש אינה מאירה במשך כמה חודשים ברציפות, והטמפרטורות יכולות לצנוח לארבעים מעלות מתחת לאפס ואף יותר מכך.

בהגיעו לאותו כפר נידח הופנה ר' יעקב לעבר בקתה עלובה ומטה לנפול, שבה עתיד היה להתגורר לאורך שנות גלותו. ליבו נשבר בקרבו. הקפאון הנורא והרעב המתמיד שעתידים היו לאיים מכאן ואילך על קיומו הגשמי, לא הפריעו לו כמו העובדה שלא היה ברשותו ספרים או תשמישי קדושה הנצרכים לקיומו הרוחני. רק תשמיש קדושה אחד הצליח ר' יעקב להגניב מתחת עיניהם הבולשות של הסובייטים הארורים, היו אלו תפילין של יד, שעליהן שמר כבבת עינו.

אתא ובא יום שבת קודש, השבת הראשונה לשהותו בסיביר. ביום שבת קודש, אחר הצהרים, יצא ר' יעקב מבקתתו לסיבוב קצר. כאשר התרחק קמעה מהבקתה לעבר הערבות הקפואות שהתפרסו על פני כל האופק, שמעו לפתע אזניו קול שירה. הקול נשמע ממרחקים אולם בשל תנאי השטח הגיעו הדיו עד אליו.

ככל שהתקרב ר' יעקב לעבר מקור הקול, כבר יכול היה לזהות כי מדובר בניגון יהודי מלא ערגה והשתפכות הנפש. צעד אפוא מיודעו בעקבות הקול שהלך וגבר, עד שהגיע לבקתה עלובה אחרת ששכנה בקצה הכפר.

דלת הבקתה היתה פתוחה למחצה, וכשהציץ ר' יעקב בעדה, נדהם לראות יהודי מבוגר, שקומתו

אוצרותיהם של מגידים

ואומר:

"ידידי, ישאל כל אחד מכם את עצמו, כיצד היה הוא נראה אילו היה יושב בדד במשך עשרים שנה בלי יכולת לקיים ולו אחת ממצוות ה' האם גם אז נפשו הייתה משתפכת ומשתוקקת באמירת 'דיד נפש אב הרחמן, כאותו יהודי?'

בקושי סיים לקרוא את הפסוק הראשון, וראשו נשמט על חזהו.

נשמתו המזוככת של היהודי האלמוני יצאה ב'אחד'.

שנים רבות לאחר מכן, כאשר היה ר' מנדל מספר את המעשה לשומעי לקחו, היה מסיים

ועתה ביושבנו שקטים ושאננים, כשיש בחסדי ה' יש לנו הכל, מתוך נחת והרחבת הדעת, הלא ודאי שמוטל עלינו להרים קול זעקה מקירות ליבנו: 'דיד נפש אב הרחמן, משוך עבדך אל רצונך'.

(מתוך 'וכל מאמינים' ע"פ זמירות שב"ק – באר החיים)

כנראה שהנקב זעיר מדי. נטל איזמל ופטיש ועמל להרחיבו, כבר לפניו חור כהלכתו - והמכשיר עדיין רומם, אולי יש לנקוב במקום אחר. ניסה מימין ומשמאל, קדח ממעל ומתחת, ובאותן תוצאות. סוף דבר, דמה הקיר לכברה. בתיסכולו היכה בפטיש, וכל החורים התאחדו לפתח פעור כדי בקיעת הגדי - והטלפון באילמותו...

אם עדיין לא התייאש, עומד הוא ונוקב את קירות ביתו כמסננת. ויודעים אנו כי לשוא טירחתו, משום שהחור ניצרך - אבל אין הוא העיקר. העיקר הוא, שדרכו יעבור הקו לרשת הטלפונים!

הגאון רבי שלום מאיר וולך שליט"א: תנאי הוא לגאולה, ודאי! "פיתחו לי פתח כחודו של מחט", יש לחצוב בלב את הנקב. וחזקה על ייסורי הגלות, קשיי הפרנסה, מצוקות החיים ותלאות הציבור והיחיד, שאכן חצבו בלב האבן וחוררוהו. אך לא זה העיקר, אין זה אלא שלב הראשון בלבד. עתה יש לקבל עול תורה ומצוות, ולהתחבר אל ה'...

מכשיר - הן בלאו הכי אינו כלול במחיר - שב לביתו וקדח חור בכותל. שילשל בעדו את החוט, הרים את האפרכסת והאזין לדממה.

כנראה שהנקב זעיר מדי. נטל איזמל ופטיש ועמל להרחיבו, כבר לפניו חור כהלכתו - והמכשיר עדיין רומם, אולי יש לנקוב במקום אחר. ניסה מימין ומשמאל, קדח ממעל ומתחת, ובאותן תוצאות. סוף דבר, דמה הקיר לכברה. בתיסכולו היכה בפטיש, וכל החורים התאחדו לפתח פעור כדי בקיעת הגדי - והטלפון באילמותו...

אם עדיין לא התייאש, עומד הוא ונוקב את קירות ביתו כמסננת. ויודעים אנו כי לשוא טירחתו, משום שהחור ניצרך - אבל אין הוא העיקר. העיקר הוא, שדרכו יעבור הקו לרשת הטלפונים!

הגמטל: "ושבת עד ה' אלוך" - תנאי הוא לגאולה, ודאי! "פיתחו לי פתח כחודו של מחט", יש לחצוב בלב את הנקב. וחזקה על ייסורי הגלות, קשיי הפרנסה, מצוקות החיים ותלאות הציבור והיחיד, שאכן חצבו בלב האבן וחוררוהו. אך לא זה העיקר, אין זה אלא שלב הראשון בלבד. עתה יש לקבל עול תורה ומצוות, להתחבר אל הבורא יתברך שמו. עתה יש לקרוא: "פנו דרך ה' ישרו בערבה מסילה לאלוקינו".

ואז תבוא הגאולה המיוחלת, תקופת האורה והישועה!

(הגאון רבי שלום מאיר וולך - וקראת לשבת (עונג)

שני חברים רכשו יחדיו בית דו משפחתי. הזמין האחד קו טלפון. בא לביתו טכנאי, נקב בקיר חור זעיר, הוציא דרכו את חוט הטלפון והיברו למכשיר, ובישר: "זהו, הכל תקין. מעתה יכול אתה להתקשר לכל קצווי תבל. חשבונך יחוייב בדמי ההתקנה".

קול המקדח הזעיק את השכן. הסתקרן ושאל: "זכמה עולה התקנת הקו?" "שלוש מאות תשעים ותשעה שקלים, לא כולל מכשיר", ענה הטכנאי. "אך את המכשיר ניתן לרכוש בנפרד", שיער השכן.

הטכנאי אישר, ארז את כלי העבודה והלך לדרכו. אמר השכן בליבו: שוטה הוא חברי - לשלם כה הרבה עבור עבודה כה פעוטה! הן במו עיני ראיתי מה עשה - נקב בקיר חור זעיר, ושילשל בעדו את חוט המכשיר. ומה, כלום איני יכול לעשות כמוהו? מקדח יש לי, איני חסר אלא מכשיר. צירף מחשבה למעשה. פנה לחנות, קנה

נחמו נחמו עמי יאמר אלקיכם (הפטורה - ישעיהו מ, א)

מצויים אנו בשבת הנחמה, קוראים בהפטרה: "נחמו נחמו עמי, יאמר אלוהיכם. דברו על לב ירושלים וקראו אליה, כי מלאה צבאה (הגיע זמנה), כי נרצה עוונה (התכפרו חטאייה), כי לקחה מיד ה' כפליים בכל חטאותיה" - אנו מאמינים, מיחלים ומקווים, שזה אכן מצבנו, שהגענו לשלב זה. די בכאלפיים שנות גלות סבל ומצוקה, די ברדיפות ובצרות, בזוועות הגטו והמלאכה, במדורות האינקוויזיציה וכבשני מיידנגן. די, הגיעה עת לחננה, בא מועד!

ובכן, אם אכן הגיעה העת, נירצה העוון, התכפרו החטאים - מדוע לא נשמע עדיין קול שופרו של משיח? משום שיש שלב נוסף: "קול קורא במדבר: פנו דרך ה', ישרו בערבה מסילה לאלוקינו".

כה נוקב הדבר: יתכן שהצרות הביאו לכפרת עוונות, ועדיין יש לפלס לבורא יתברך דרך בלבבות, ליישר לו מסילה כביכול כדי לזכות בגאולה! ומה היא אותה מסילה? פסוק מפורש הוא בפרשתנו: "בצר לך, ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים, ושבתי עד ה' אלקיך". הלב פתוח לתשובה, תשובה שמגעת עד כסא הכבוד. אבל בכך אין די: "ושמעת בקולו", יש לקיים מצוות בפועל, בדקדוק ההלכה, ולקבוע עיתים לתורה!

לאחד מגדולי תנועת המוסר, הגאון רבי אברהם יפהן זצ"ל, חתנו של הסבא מנובר הדוק זצ"ל וראש רשת ישיבותיה, היה משל נוקב לעניין זה.

אוצרותיהם של מגידים

מסופר על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שאמר לו אחד מתלמידיו שהרחיב ה' לו ונכנס לדירה חדשה ורחבה, שאלו רש"ז אם יכול לעלות לביתו לראות דירתו החדשה, התלמיד כמובן שמח בכך ואכן רבי שלמה זלמן הגיע לביתו וסיבב בדירה לארכה ולרחבה והסתכל בכל החדרים. ביציאתו התפלאו המלווים על כל ההנהגה שרצה לעלות לדירה ואיך שהסתכל בה כל כך

הגאון רבי נפתלי גרוס שליט"א: נענה רבי שלמה זלמן: בעת שמעתי מהתלמיד שנכנס לדירה רחבה נתמלאתי שמחה ובלב שלם וטוב נהניתי מזה, ורציתי ליכנס בדירה להסתכל בה ולהכניס עין טובה בדירה!

הארץ כי אמר 'אתן עיני בה לטובה בברכת שתהיה טובה לישראל לעולם' היינו שרצה להשים בה עין - טובה.

בענין זה מסופר על הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שאמר לו אחד מתלמידיו שהרחיב ה' לו ונכנס לדירה חדשה ורחבה, שאלו רש"ז אם יכול לעלות לביתו לראות דירתו החדשה, התלמיד כמובן שמח בכך ואכן רבי שלמה זלמן הגיע לביתו וסיבב בדירה לארכה ולרחבה והסתכל בכל החדרים. ביציאתו התפלאו המלווים על כל ההנהגה שרצה לעלות לדירה ואיך שהסתכל בה כל כך, נענה רבי שלמה זלמן: בעת שמעתי מהתלמיד שנכנס לדירה רחבה נתמלאתי שמחה ובלב שלם וטוב נהניתי מזה, ורציתי ליכנס בדירה להסתכל בה ולהכניס עין טובה בדירה! (הגאון רבי נפתלי גרוס - באר הגן)

עלה ראש הפסקה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחתה וראה בעיניך וגו' (ג, כז) וברש"י בקשת ממנו ואראה את הארץ הטובה, אני מראה לך את כולה שנאמר ויראהו ה' את כל הארץ.

כתב האור החיים הק', הוצרך לומר תיבת בעיניך, ומה גם אחר שאמר בסמוך שא 'עיניך', נתכוון לומר לו כי מה ששאל לראות על ידי הליכתו לארץ כאומרו אעברה ואראה יעשה לו ה' נס ויראה באמצעות עיניו לבד בלא הליכה כל מה ששאל לראות - אחר שיעבור, והוא דבר שאין עין הזולת תוכל לראות, והוא מה שדקדק לומר בעיניך בכינוי (היינו בעיניך דווקא יוכל לראות, ולא - בסתם עינים) עכ"ה"ק.

ויש להתבונן מה היתה כוונת משה רבינו שרצה לכה"פ לראות את הארץ, ובפרט שעוד נעשה לו נס שראה את כל הארץ ממקום אחד? והספורנו כותב טעם לדבר שרצה משה רבינו לראות את

כלל ישראל תדרשוני לטובה

מדרש רבה המבואר והמשולב

עם "לקוטי אמרים" מתורת החסידות והמוסר

בידור המדרש עם פירושים על חומשי התורה והמגילות

כלל ישראל חסידים מדרש לדרושה

במסגרת פרויקט "מדרש רבה" המבואר והמשולב, יצא לאור סדרת ספרים חדשה המכילה את כל חומשי התורה והמגילות, עם פירושים מפורטים וקצרים, וכן פירושי חסידים ומוסריים על חומשי התורה והמגילות. הסדרה כוללת גם פירושים מפורטים על חומשי התורה והמגילות, וכן פירושי חסידים ומוסריים על חומשי התורה והמגילות.

הסדרה כוללת גם פירושים מפורטים על חומשי התורה והמגילות, וכן פירושי חסידים ומוסריים על חומשי התורה והמגילות.

חיים של תורה

מרכז המונות: 1800-22-55-66

44-052-2888 (פנימי) | 052-5554-837 (חיצוני) | דוא"ר: ezra@ezra.co.il

לחשיב בחינות הספרים המובחרות

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

השבוע במדור:

לכבס במוצאי ת"ב בליל שישי | שכר דירת קייט, והמשכיר אינו מאפשר לו לבדוק את המזוזות | ריצה כדי להינצל משמש | ריצה או הליכה ארוכה? | עד המכיר בעצמו שנכשל בעבירה הפוסל לעדות | אכילה במכונת ברשות הרבים

הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א
ראב"ד העדה החרדית מח"ס תשובות והנהגות

חולצות נוספות באותה מכונה, אבל בגדים ממין אחר שאינם לצורך שבת כלל לא יכבס עמם, שבלילה נדחה הדבר רק מפני כבוד שבת ואין להתיר לכבס דברים אחרים אלא מאותו מין שמכבס לצורך שבת.

אמנם ביום ששי בבוקר, דקיל יותר ממוצאי ת"ב (וכדחזינן בת"ב שנדחה שמבו בשו"ע (סי' תקנ"ח) שמתירין לאכול בשר ולשתות יין ביום שני אבל במוצאי ת"ב אסורין מפני אבילותו של יום), לכבוד שבת בודאי הותרה, ואם כן נראה שאם יש שם דבר הצריך כיבוס לצורך שבת מכבס עמו כל דבר ואפילו ממין אחר.

ומיהו אם כל הבגדים שבמכונה הם לצורך חול לבד אין להתיר אלא בשעת הדחק כאשר נוסעים לדרך, ואז מותר בכל אופן ואין צריך להחמיר.

הן אמת שאין לדברים אלו יסוד מעיקר הדין, אך כדאי הוא בית קדשינו להחמיר בו כשאפשר, ובאופן שהבאנו מכבד בזה את השבת וגם ממשיך להתאבל בעשירי וכדברי האחרונים שהחמירו.

מדינא, ומה עוד דיש חולקין דאף ממנהג כשר לא נאסר אלא בבשר ויין ולא בכיבוס (עיין בבה"ל סי' תקנ"ח ד"ה עד חצות היום), בזה יש להקל ואין צורך להחמיר, וגם אין צריך לצמצם בשיעורים ולכבס רק מה שצריך לשבת, אלא אם מכבס חולצה שצריך לשבת מותר כבר לכבס עמו

לכבס במוצאי ת"ב בליל שישי

שאלה: בשנה שחל ת"ב ביום חמישי שמועד לכבס בעשירי מפני כבוד השבת, אם ההיתר מתחיל כבר ממוצאי הצום, או שרק בבוקר של ע"ש התירו לכבוד שבת?

תשובה: קבלתי שאלתו בשנה שחל ת"ב ביום חמישי שמועד לכבס בעשירי מפני כבוד השבת, אם ההיתר מתחיל כבר ממוצאי הצום, או שרק בבוקר של ע"ש התירו לכבוד שבת, שאין צריך אז להחמיר עד חצות, ובא"ד (סי' תקנ"ט ס"ק ל"א) כתב דכשחל ביום ה' מותר להסתפר בשחרית של ע"ש, וכן בקיצור שו"ע (כלל קכ"ד ס"כ) כתב דאם יום העשירי חל בע"ש מותר לכבס מיד בשחרית לכבוד שבת, ומשמע דבמוצאי הצום לא שרינן אף לכבוד שבת, ובלוח ארץ ישראל מהגר"מ טיקוצינסקי כתב ג"כ שההיתר רק בבוקר.

אמנם בסידור יעב"ץ מבואר שמועד מיד, וכן בספר "הלכות בין המצרים" (מהגרמ"מ קארפ שליט"א) מביא שלכבוד שבת מותר בליל ששי, ונראה דהטעם הוא שהרי תקנת עזרא היא לכבס ביום חמישי ואם ממתין נמצא שמיקל, ובתשובות "אבן ישראל" (מהגאון הראב"ד דעיה"ק זצ"ל) פשיטא ליה שמועד ושאין מקום להחמיר.

ולמעשה נראה לחלק בזה, שאם מכבס לכבוד שבת, מותר כיון שעיקר האיסור במוצאי ת"ב אינו אלא מנהג כשר לבד ואינו איסור

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

לדיני ממונות הקש 1 | לענייני גיטין קידושין וענייני יוחסין הקש 2 | לשאר עניינים הקש 3

שאלות ניתן לשלוח למייל: rav@abiryaakov.com

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א רבה של שכונת רמת אלחנן בבני ברק

המזוזה נהפכת לגניזה, ועובר על כל תוספי.

אמנם בספר דרכי חיים ושלו (אות תתקסה) מסופר שבעל המנחת אלעזר, בהיותו במקום מעינות הרחצה באכסניא שהיה רוצה להתעכב שם יותר מל' יום, והיה הבעל הבית מקלי הדעת, אך היה לו מזוזה על פתחו, מהמזוזות הקטנים שרובם ככולם היו פסולים, אך לא רצה להסירה, מפני דרכי שלום, שלא נחזיק אותם כמו נכרים גם בהמצוות שהם עושים, ולכן הניח שם מזוזה כשרה בריחוק מקום קצת מהמזוזה של בעל הבית. וכעין זה פסק הרה"צ ז"ל (רשמי שאלה י"ד עמוד רכ"א) על שאלת הרב חיים פלטיאל מאיישישוק, במי שאינו יכול להוציא מזוזתו שהיא תחובה

בחור הקיד זה מכבר, והוא חושש שכבר נפסלה, אי רשאי לקבוע מזוזה חדשה בלי שיוציא המזוזה הראשונה, אי ליכא בזה משום בל תוסיף, והשיב הרה"צ, שהרי איתא בתוספות בראש השנה דף כ"ב ע"ב (ד"ה ומנא תימרא) דבעושה מטעם ספק ליכא בל תוסיף, וכאן נמי משום חשש ספק הוא קובע את המזוזה.

גם בענינו לכאורה מותר להניח את המזוזות סמוך למזוזות של בעל הבית, שיש ספק גדול שמא הם פסולות, והרי הבעל הבית אוסר לבדקם, אולם אי משום הכא לכאורה לאחר שהניחם, אסור לו להורידם, כי הרי המניח מזוזה כשירה אסור להורידה, וכמבואר בשו"ע (י"ד סימן רצ"א ס"ב) שאסור להוריד את המזוזה כשיוציא מהבית, והיא סכנה. אולם לכאורה משמע שבעל המנחת אלעזר כשעזב את הדירה הוריד את המזוזות, ואולי משום דרכי שלום מותר להורידם, ואין בזה סכנה, וכעין מה שאמר החזו"א (שביעית סימן יב סק"ט) שלכן מותר להשאל נפה לחשוך על השביעית, כי אחרת יעבור החשוך באיסור חמור יותר של לא תשנא את אחיך, וכן גם בענינו שאם לא יוריד את המזוזה, יכשילו באיסור שנאה. ומיהו טוב ישאל מזוזה מגמ"ח, לתקופת בין הזמנים, ואז כשיצא מהבית יהיה חייב להורידו, כדי שלא יכשל בגזל מהגמ"ח.

שכר דירת קייט, והמשכיר אינו מאפשר לו לבדוק את המזוזות

שאלה: ראובן שכר דירה באחד הערים בארץ ישראל, לתקופת בין הזמנים, המשכיר אינו נראה מהאנשים המדקקים בקלה כבחמורה, ולכן שאלו השוכר, מה עם המזוזות, המשכיר התרגז ואמר המזוזות שלי הם המהודרות ביותר שיש, ואני אוסר עליך לגעת בהם או לבדקם. שואל השוכר: לבי נוקפי שאולי המזוזות אינם כשירות, האם אני יכול לקחת עמי מזוזות מהודרות, וליתנם סמוך למזוזותיו של המשכיר? ואם כן האם כשאני עוזב את הדירה אני יכול גם להורידם?

תשובה: כתב בפתחי תשובה (י"ד סימן רצ"א סק"ב) בשם חמודי דניאל שמי שקשה עליו להוציא המזוזה ולבדקה, ורוצה להניח מזוזה אחרת, וקשה עליו להוציא הישנה, אסור משום בל תוסיף. ובשו"ת אגרות משה (י"ד ח"א סימן קפ"ג) נשאל על בית כזה שבמשך עשרים שנה, לא בדקו את המזוזות, וצבעו את הבית כמה פעמים, ואי אפשר להוריד את המזוזות, אלא אם כן יעשו חור במשקופי הדלת, אם אפשר להניח מזוזות חדשות, ולחשוב שהישנות נמצאות שם כגניזה, ועיי"ש שאסר בזה, שבמחשבה בלבד, אין

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א אב"ד ק"ק באר ישראל

לחצות היום. "ומה בכך?" תהיתי, והוא המשיך: כיון שמהמקום שבו נאכל ועד לדירה שהוקצתה לנו יש מהלך כמה רחובות, לפחות רבע שעה בהליכה מהירה, לפי זווית השמש אם נספיק עד חצות להגיע לדירה, אמורות סמטאותיה הצרות של העיר העתיקה בפראג שדרכה נעבור, להספיק כדי לתת לנו דרך שרובה המוחלט מוצל. אולם לאחר חצות, החמה מגיעה לרום רקיע ואין מציל מידה, הסמטאות הופכות במקרה כזה מיתרון של צל לחסרון של תנועת אוויר קלושה ביותר והום כמעט בלתי נסבל. לאחרונה למדנו על שולחן השבת על האיסור לרוץ בשבת, וזכורני שכאשר הדבר מונע צער גדול יותר, מותר לרוץ. שאלתנו במקרה שלנו, האם מותר יהיה לנו לרוץ כשעדיין יש צל, כדי להספיק ולהגיע לדירה או קרוב אליה לפני

שהשמש תעלה ותציק?

תשובה: ככל שהדבר אפשרי, ראוי להימנע מריצה זו. ולכן עדיף להתארגן מראש אם אפשר, להאריך את השהיה במקום האוכל, כדי שתוכלו לחזור לדירתכם בניהותא לאחר שהשמש תעריב מעט ושוב ירד הצל על הסמטאות. הסיבה לכך היא, שלמרות שהתירו האחרונים לרוץ כדי להינצל מגשם, בוץ וטיט וכדומה, מכל מקום העידו כמה מפוסקי הדור האחרון כי לאיסור ריצה בשבת ישנם שני טעמים: הטעם הראשון הוא ששבת ניתנה לעונג ולמנוחה, וכפי טעם זה אמרו שכאשר בשביל העונג והמנוחה עדיף שהאדם כן ירוץ, הותר הדבר. אך לגבי הטעם השני, שריצה נראית כמעשה יום-חול (עובדין דחול), אי אפשר להתיר אלא במצב כזה שברור לכל רואה שהריצה תורמת לעונג ולמנוחה, ולכן

ריצה כדי להינצל משמש

שאלה: משפחתנו מחולקת בין לונדון שבאנגליה לאנטוורפן שבבלגיה, לקראת בין הזמנים אב יזם אחד הגיסים שלרשותו כמה דירות להשכרה על בסיס יומי בפראג, שבת גיבוש משפחתית שתהיה חוויה מאחדת לכולנו. כל משפחה אמורה לשאת בעלות כרטיסי הטיסה בלבד, ושאר האירוח "עליו". שמחננו מאד, ובשבוע שעבר שלח הגיס שארגן את השבת, דף עם 'תוכניה' מסודרת שבה מפורטים סדרי השבת, זמני התפילות והסעודות וכדומה. מאחר שכמנהג יהודים רבים אנו מתפללים בשבת בבוקר בשעה מאוחרת יותר מבימות החול, חישוב בעלי ומצא שסעודת הבוקר תיגמר קרוב

תשובות אקטואליות

מבית הוראה אביר יעקב

הארוכה בהרבה?

תשובה: מותר יהיה לרוץ.

ראשית נבהיר כי לא הותרה ריצה בשבת "לצורך בית הכנסת" אלא אך ורק ריצה לבית הכנסת, ולכן בכלל ההיתר לרוץ לבית הכנסת לא כלול היתר לרוץ גם בדרך חזרה מבית הכנסת. הסיבה להתיר את הריצה במקרה זה נעוצה בטעם האיסור לרוץ בשבת: ריצה נאסרה בשבת כדי לקיים את עונג השבת והמנוחה בה, ולכן הותר לרוץ במקרים שבהם ההימנעות מריצה תביא צער גדול יותר מהריצה עצמה, כגון במקרה שהחל לרדת גשם שוטף וכדומה. בדומה לכך נפסק לגבי האיסור לקפוץ בשבת שבמקרה שבה ישנה גדר או תעלה בדרכו של האדם ואם לא יקפוץ וידלג מעליה ייאלץ להאריך את דרכו, לא נאסרה עליו הקפיצה. כך גם במקרה שלפנינו מותר יהיה לרוץ כדי להימנע מהארכת הדרך.

מקורות לעיון והרחבה: שו"ע סימן

שא סעיף א (ודברי האחרונים המצויינים בפסקי תשובות שם הערה 15). שו"ע שם סעיף ג, ושולחן ערוך הרב שם בקונטרס אחרון סק"א.

מתרחבים זה מתחת לזה.

אוהבים להיות מתוכננים ככל האפשר, נסעתי בשבוע שעבר עם בעלי באחד הימים כדי לראות את המקום, ולבדוק את המרחקים לבית הכנסת, למכולת ולעוד נקודות ביישוב ובסביבתו.

כך למשל גילינו שלמרות שעל המפה, המרחק לבית הכנסת הוא בן כמה מאות מטרים בודדות בלבד, בפועל כשרוצים לעשות את הדרך על גבי הקרקע העניין לא פשוט. המרחק הזה היה מאד משמעותי מבחינתנו כי מדובר בדרך שבני המשפחה יעשו אותה ששה פעמים מדי יום, ולכן בדקנו זאת בכובד ראש.

מתברר שעל הכביש הרגיל הדרך מתארכת כמעט לקילומטר וחצי, שבקצב הליכה מזוהר תארך כרבע שעה. אך ניתן לקצר בין המעגלים בירידה ועלייה תלולה על מזרון עפר. הבעיה בדרך זו למרבה ההפתעה אינה בעלייה לכיוון בית הכנסת הניצב בגאון בראש הגבעה, בדקנו והיא הייתה נסבלת, אלא בירידה חזרה אל הבית שבה חייבים ממש לרוץ כדי לא להתדרדר.

האם יהיה מותר לנו לרוץ בחזור מבית הכנסת בשבת, או שנהיה חייבים ללכת ב"דרך המלך"?

דוקא כאשר יורד גשם או שהשמש הקופחת כבר הגיעה, מבינים מי שיראו אתכם רצים שאין זו הנהגה יום-חולית אלא לצורך עונג השבת שלכם. אך ריצה לפני שהגיעה השמש או לפני שהתחיל לרדת גשם (או שאף לא התקדרו השמים בעבים), אינה מובנת מאליה לדואים מהצד.

מקורות לעיון והרחבה: עיקר דין היתר

ריצה כדי להינצל מצער וכדומה מבואר בשו"ע הרב קונטרס אחרון לסימן שא ס"ק א ובאשל אברהם מבוטשאש בסימן שא ובמנחת שבת סימן צ' סק"ג ועוד (ראו פסקי תשובות שם סוף אות ב' ובהערות שם). לגבי הבעיה בריצה מוקדמת להצלה מצער מאוחר יותר, ראו: אז נדברו חלק ד סימן לח ושבת הלוי חלק א סימן נח, המובאים בפסקי תשובות שם הערה 15.

ריצה או הליכה ארוכה?

שאלה: לקראת בין הזמנים שכרנו בית

נאה באחד היישובים בגליל, היישוב בנוי על הר וה"רחובות" בו נסללו סביב פסגת ההר במעגלים

הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א

ראש בית הוראה הכללי ירושלים

גאב"ד מרכז פתח תקוה

(קידושין מ, ב), הוקל בימינו שרבים רגילים לאכול בחוץ. וכן האם אכילה בתוך רכב החונה ברשות הרבים גם נחשבת כאוכל בחוץ.

תשובה: צודק השואל שהאוכל בחוץ בימינו

אינו נפסל לעדות, משום שלא רואה בזה זלזול בעצמו שמחמתו יבוא גם להעיד שקר (רש"י שם). אך חסר בנכבדות של האוכל ברחובה של עיר, ואף אם זהו שטח תחת כיפת השמים הסמוך למסעדה שרבים אוכלים שם, אך שונה היא אכילה ברכב סגור וכפי שמותר לאכול במטוס שהוא מקום סגור שרבים אוכלים בו, כך יותר יש להתיר לאכול ברכב ברשות הרבים.

חיזוק להנהגה זו כתב בעלי שו"ר (ב, רכו) "לרבים נראית הנהגה זו כסלסול מיותר, אך ירידת הדורות העיבה גם על עדינות הנפש והגלות בין האומות גם כן הרגילה אותנו בדפוסי חיים גסים. אולם חיי תורה מחייבים דווקא עדינות הנפש ועלינו להיחלץ מהרגלים גסים ובפרט באכילה, ולהחיות בנו עדינות הנפש שהוא אחד מסממני ישראל הביישינים"

שאינו אדם נפסל על פי עצמו. ובמקום אחר כתב התומים (פז, כז) שכל זמן שאין עדים המפקיעים אותו מכשרותו ואף אם אמת שעבר עבירה, אין עדותו פסולה.

ובפסקי הלכות יד דוד (אבן העזר 340) "אם ידוע בעצמו שעבר עבירה הפוסלת מעדות, ואין אדם היודע מזה, אינו נפסל לעדות ואינו צריך לחוש אף לגבי עצמו... דווקא לאחר שמעידים עליו בבית דין נפסלת עדותו למפרע".

אכילה במכונית ברשות הרבים

שאלה: האם הפסול לעדות של האוכל בשוק

עד המכיר בעצמו שנכשל

שאלה: עד קידושין היודע בעצמו שנכשל

בעבירה הפוסל לעדות, האם מחויב לשוב ולגלות זאת לחתן בכדי שיקדש מחדש בעדים כשרים.

תשובה: מלכתחילה עדיף שישתמט

מלהעיד, אך לאחר שהעיד ניתן לסמוך על התומים (אורים כח, ג) שכל זמן שלא פסלוהו בית דין ניתן להכשירו לעדות.

ואף אם גילה זאת לאחר מכן, אין החתן צריך לחשוש לדבריו כמבואר בשלחן ערוך (חושן משפט לד, כה) "אין אדם נפסל בעבירה על פי עצמו אלא על פי עדים, שאין אדם משים עצמו רשע". וכן העד בעצמו לא צריך לחשוש לפסול בקידושין עד כדי שיכול אף לברך שבע ברכות בחופתם בלא חשש שזו ברכה לבטלה אם אין קידושין (ציוני הלכה – נישואין צד, סח).

ומחמת כן עד היודע בעצמו שהוא פסול מחמת רשעותו חייב לבוא ולהעיד, כיון שאין אחר היודע רשעו, ואין אפשרות לפסול עדותו שהרי אף אם יאמר זאת לבית דין, לא יפסלו את עדותו משום

פניני הלכה מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פניני הדף היומי

מסכת גיטין דף עה-פא

מה עדיף להתחיל בטוב או לסיים בטוב

בגמרא: לא מקדים איניש פורענותא לנפשיה (גיטין עה, ב).

הרמ"א בהלכות קריאת ס"ת (או"ח סי' קלח ס"א) כתב, כיוון שיתחיל תמיד לקרוא בדבר טוב, ויסיים בדבר טוב.

בלקט יוסף (או"ח עמוד קלד ענין א) כתב, כשאומרים בתפלת מוסף לר"ה ועל המדינות יאמר איזו, לחרב ואיזו לשלום. נראה שיש לומר איזה לשלום ואיזה לחרב, וכן לשובע קודם לרעב כדי שלא יקדים אדם הפורענות. וכך מדייקים בגמ' (בסוגיין) גבי גט, ש"מ שצריך להקדים אי לא מתי לא יהא גט, שלא יקדימו מיתתו קודם.

והנה בחתם סופר (לעיל ב. ד"ה המביא) כתב שמסכת גיטין מתחילה בדין השולח גט ממדינת הים לטובת ורצון האשה שלא לעגנה, ולא בדין של המגרש משום ערות דבר או קטטה כי לא מצאה חן בעיניו, כיון שאתחולי בפורענותא לא מתחילינן.

ובשו"ת תורה לשמה (סי' שעו) נשאל, אם אדם צריך להזכיר דבר והיפוכו שאחד מהם הוא רע והשני טוב מה יזכיר קודם.

והשיב, אפשר שיתחיל בטוב בכי טוב ויסיים בכי טוב, כיצד, יאמר תחילה את החלק הטוב ואח"כ את החלק הרע, ואח"כ יחזור וישנה את החלק הטוב, ובזה נמצא התחיל בטוב וסיים בטוב, ואין בזה גנאי שנראה מרבה דברים ללא צורך, מאחר שהוא עושה כן כדי להתחיל בטוב ולסיים בטוב, וכל איש משכיל יבין מדעתו כי איש חכם הוא זה בתוספת דברים אלו ואינו כסכל מרבה דברים ללא צורך.

מיהו אם נזדמן שהוא מוכרח לומר ב' חלקות של דבר והפוכו, ואינו יכול לחזור ולשנות חלוקת הטוב, אז ודאי צריך להקפיד ולחוש על ההתחלה יותר מן הסיום, וצריך להקדים חלוקת הטוב תחלה כדי שלא להקדים פורענותא לנפשיה, והנה דבר זה תמצאנו מפורש יוצא בגמרא בגיטין (בסוגיין), בענין להקדים בתנאי אם לא מת לא יהיה גט משום דלא ליקדים פורענותא לנפשיה, ודבר זה נפסק להלכה ברמב"ם (גרושין פ"ט ה"כ) חולה שרצה לגרש את אשתו על תנאי כשימות כדי שלא תפול לפני יבם, ואם יעמוד מחוליו לא תהיה מגורשת, ולא רצה לגרשה מעכשיו כדי שלא תטרוף דעתו, כך הוא כותב בגט אחר שכותב התורף או אומר לה כשנותן הגט, אם לא מת לא יהיה גט, ואם מת יהיה גט, ואם לא מת לא יהיה גט, כדי שיהא תנאי כפול והן קודם ללא, ולא יפתח פיו תחלה לפורענות. הרי מכאן אתה למד היטב העצה שכתבתי שצריך לכפול חלוקת הטוב באחרונה וגם אתה למד מזה שיש להקפיד על ההתחלה יותר.

יסוד זה מבואר גם בשלטי גבורים (שבועות פ"ג) שכתב שיציאה לחו"ל על מנת לשוב אינה עבירה.

אולם בשו"ת בית שלמה (י"ד ח"ב סי' צד) כתב להוכיח שאסור לצאת מא"י לחו"ל שלא לדבר מצוה אפילו כשדעתו לחזור, וראייתו מאלימלך ובניו שיצאו לחו"ל ובסוף נענשו על כך, כמבואר בגמ' (בבא בתרא צא.), והרי שם ירדו ע"מ לחזור כמו שנאמר וילכו לגור בשדה מואב, וכמו שדרשו חז"ל ביעקב ובניו, (בראשית מז ד') לגור בארץ באנו, מלמד שלא ירדו להשתקע, (הגדה של פסח).

ועיין בשו"ת משנת יוסף (ח"א סי' נה) שהאריך בדין זה. וע"ע בפניני הלכה (כתובות קיא) על דין יציאה לחו"ל בזמן הזה.

והוסיף שבקריאת ס"ת צריך ליהזר ג"כ להתחיל בכי טוב ולסיים בכי טוב, והרוב מקפידים יותר על הסיום וזה אינו, אלא אדרבה יש להקפיד על ההתחלה יותר להתחיל בטוב.

יציאה לחוץ לארץ על מנת לחזור

בגמ': והא אמר רב ספרא כי הווי מיפטרין רבנן מהדדי בעכו הווי מפטרי משום דאסור לצאת מארץ לחוצה לארץ (גיטין עו, ב).

כתב הרמב"ם (מלכים פ"ה ה"ט), אסור לצאת מארץ ישראל לחוצה לארץ לעולם, אלא ללמוד תורה או לישא אשה או להציל מן העכו"ם ויחזור לארץ, וכן יוצא הוא לסחורה, אבל לשכון בחוצה לארץ אסור.

בכסף משנה (שם) ביאר שאפילו לאחד משלושה דברים הנ"ל, היינו ללמוד תורה, ולישא אשה, ולהציל ממונו מן הגוים, לא הותר לצאת לחוץ לארץ אלא דוקא על מנת לחזור לארץ ישראל, אבל להשתקע שם אסור בכל אופן.

והנה במהרי"ט (קדושין לא. ד"ה לקראת) מבואר שכל האיסור לצאת לחו"ל אינו אלא כשיוצא להשתקע, אולם אם יוצא לקראת אמו ואפילו לקראת אחרים, כל שאינו יוצא להשתקע מותר לצאת.

לפי זה ביאר מה שאמרו בסוגיין, שכשנפרדו החכמים לא הלכו יותר מעכו כדי לא לצאת לחו"ל, שלא עשו כן אלא ממדת חסידות, שמעיקר הדין לא היה איסור ביציאתם לחו"ל ללוות את חבריהם, כיון שאין זה אלא יציאה לשעה קלה.

אמנם הוסיף המהרי"ט וכתב, שכל זה רק בנוגע לאיסור יציאה לחו"ל, אך בכהן אף יציאה לשעה קלה אסורה משום טומאת ארץ העמים. [וברעק"א (גליון שר"ע י"ד סי' שסט) כתב, שעכשיו לא נהגו הכהנים מלהטמא בטומאת ארץ העמים, עיי"ש]

טלטול מזוזה או כתובה בשבת

בגמרא: ההוא שכיב מרע דכתב לה גיטא לדביתהו בהדי פניא דמעלי שבתא ולא הספיק למיתביה לה למחר תקף ליה עלמא אתו לקמיה דרבא אמר להו זילו אמרו ליה ליקניה ניהלה לההוא דוכתא דיתיב ביה גיטא. (גיטין עז, ב).

וברש"י תקף ליה עלמא - והיה ירא פן ימות ותזקק ליבם ואסור לטלטל גט בשבת ולמוסרו לה.

ברש"י (ד"ה תקף) מבואר שאסור לטלטל גט בשבת, ולכן במעשה שהובא בסוגיין אמר רבא שהבעל יקנה לאשתו את הגט בשבת ע"י הקנאת החצר, כדי להימנע מטלטול הגט בשבת.

בסמ"ג (ה"ד במדכ"י סי' תלו) כתב שבזמן הזה שדברים שבעל פה נכתבים, אין הגט מוקצה שהרי שאדם יכול ללמוד ממנו הלכות הנוגעות לגט. וברמ"א (אבהע"ז סי' קלו ס"ז) הביא דבדיו בשם יש אומרים. וכך פסק המשנה ברורה (סי' שז ס"ק סג). ומכל מקום כתב (שעה"צ סק"ע) ע"פ

פניני הלכה מתוך תלמוד בבלי
המבואר מתיבתא על סדר הדף
היומי שילמד השבוע

פניני הדף היומי

עליהם אלא אם כן נכשל בהם, שזה אי אפשר אלא אם כן נכשל בהם, כי לעלות מדרגא לדרגא צריך ירידה תחלה.

כסף שנמצא במכונות שתיה

בגמ': שמעת מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח לא צריכא וכ' (גיטין עה, א). בסוגיין דנו על קניין חצר בכליו של לוקח ברשות מוכר. במסכת בבא מציעא (פה) מבואר שכליו של לוקח בסימטא, דהיינו במקום שיש לו רשות להניח את כליו, קונים הם לו.

לפי זה דנו הפוסקים על מעות שנמצאו במכונה העומדת ברחוב [למכירת מאכלים, משקים וכיוצא ב], האם המעות שייכים לבעל המכונה מדין קניין חצר.

יש שכתבו שבין אם המעות נמצאו במקום המיועד להחזר העודף, ובין אם המעות נמצאו במכונה עצמה, דהיינו שאדם הכניס למכונה מטבע והניחה שם, ולא לקח בעדה את החפץ שמוכרים בה, מותר לאדם שמוצא זאת לקחת את המטבע, או לקנות בזכות שנותר במכונה, וזאת מפני שאין זה חצר המשתמרת, וחצר שאינה משתמרת אינה קונה (שור"ע חו"מ סי' רסח ס"ג).

אך יש שסברו שכיון שבשעה שהקונה מכניס את הכסף למכונה הרי הוא עומד לידה, הרי היא אז בגדר משתמרת, והרי זה כחצר המשתמרת ע"י הקונה, ולכן כשהכסף נמצא בתוך המכונה הרי הוא של בעל המכונה וצריך להשיב לו את כספו.

ויש שחילקו בין אופן שהמעות נמצאו במקום שמיועד לעודף שבאופן זה אין בעל המכונה זוכה במעות, לבין אופן שהמעות נמצאו בתוך המכונה [כלומר שנותר זכות קנייה] שמעות אלו שייכים

ישוטט אדם במבט עיניו למרחוק יוכשל בקל במה שלפניו, כן הוא בראיה השכלית כשמשוטט במבט שכלו למרחוק נכשל בקל במה שלפניו, לכן צריך לתלמיד ששכלו קטן אינו משוטט למרחוק ומרגיש במה שלפניו, ועוד כי מחמת צמצום שכלו להסביר להתלמיד יראה גם בעצמו במה שלפניו, וגם מחמת הצמצום יראה ויבין יותר, כי זה דומה לרואה בשפופרת שרואה יותר מחמת צמצום עין הראות, מה שלא יכול להביט כ"כ בלא השפופרת מחמת פיזור עין הראות.

בעניין יכולת הנכשל, כתב ר' צדוק הכהן בספרו צדקת הצדיק (אות מט) כל אדם ידע שבמה שיערו תוקפו ביותר הוא כלי מוכן לאותם דברים ביותר להיות נקיים וזכים אצלו, ובדברים שהרבה לפשוע בהם ידע שהוא כלי מוכן להיות דייקא באותו דבר נקי ובר לבב, ולכן אמרו במדרש שבאבר שבו חטא בו יעשה מצוות, ואין זה רק תיקון לעבירה הקודמת מדה כנגד מדה אבל הוא גם תיקון נפשו, בפרט כי כל אחד נברא לתיקון איזה דבר פרטי אשר בו נתיחדה נפשו בפרט ואין לה חבר כמו שלא נמצא פרצופים שונים, ופרצוף פנים רומז על צלם אלהים של הנפש כנודע מאמר הקדמונים על מאמר רז"ל (שבת קיח): אביך במאי זיהיר טפי, ועל כזה אמרו אין אדם עומד על דברי תורה אא"כ נכשל בהם, שעל ידי המכשלה הוא מבין שלכך נוצר לחקן אותו דבר.

ובליקוטי מוה"ר"ן (מהדור"ק סי' כב אות יב) כתב, הירידה היא תכלית העליה, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (עבודה זרה ד:): לא היה דוד ראוי לאותו מעשה וכו', לא היו ישראל ראויים לאותו מעשה, אלא שנתן השם יתברך להם מכשול לטובת העולם, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה שם, להורות תשובה, וזהו והמכשלה הזאת תחת ירך אלו דברי תורה, שאין אדם עומד

הפרי מגדים שאם מקפיד שלא לצוד בגט על פי צלוחיתו, אסור לטלטלו.

בבדק הבית (שם) הקשה על דעת הסמ"ג שהלא בזמן רבא כבר הותר לכתוב תורה שבעל פה, ומדוע לא התיר רבא לטלטל את הגט. ובב"ש (שם סק"ח) ביאר שיע"פ קושיא זו לא הביא המחבר בשולחן ערוך את דעת הסמ"ג. וכך נראה דעת השור"ע הרב (שם סק"ח) שכתב, יש אוסרים לטלטל גט כשוד העומד לגרש בו, אבל גט פסול או גט שכבר גרש בו את האשה מותר לטלטלו שהרי אין מקפידים עליו לצוד על פי צלוחיתו.

בספר מנחת שבת (סי' פח ס"ק לט) כתב ללמוד מהיתרו של הסמ"ג בטלטול גט, שכן יש להתיר גם לטלטל מזוזה שהרי יכול ללמוד ממנה. אך מ"מ דן לאסור טלטולה מחמת חסרון כיס, או מחמת שהיתה קבועה בכותל, עיי"ש. אמנם בשו"ת באר (ח"ח סי' עב) נקט כדבר פשוט להתיר לטלטל מזוזה בשבת, ולמד זאת מדברי השור"ע (או"ח שם ס"ד) שמבואר שמוותר לטלטל כתבי הקודש.

בספר שלמי יהודה (פ"ב סי"ג) דן על טלטול 'כתובה' בשבת, וכתב בשם בעל הקובץ תשובות שהכתובה אינה מוקצה בשבת מטעם שיכול ללמוד ממנה הלכות כגון איך למלאות הכתובה, ומה הוא הנוסח הנכון וכיוצא ב. והיינו לדעת המתירים מטעם זה בגט.

כוחו של התלמיד הנכשל בהבנת התורה

בגמ': אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן (גיטין עה, א).

היעב"ץ בספרו לחם שמים (אבות פ"ו קניני התורה אות יב) כתב ללמוד ממה שאמרו בסוגיין 'אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן', שפעמים דוקא התלמידים הטועים מבארים היטב את הסוגיא באופן שלא עלה ביד רבותיהם, יען כי התלמידים הם אלו שנכשלים וממילא הם גם אלו שעומדים על דברי תורה, משא"כ רבותיהם נגשים מיד אל האמת.

והנה הפרי מגדים בהקדמתו לאו"ח (ד"ה אם כן) כתב, מי שמדפיס ספר, כן ימצא בו איזה דבר טוב ומזכה רבים אין להלעיג עליו וכו', והנה בספר לפעמים ימצא בקטן מה שלא נמצא בראשונים, או מקום הניחו לו או לרוב פשיטתו ורוחב שכלם די להם והשמיטו.

גם החוות דעת בהקדמתו לספרו ביו"ד כתב, מי ששכלו מורכב מחומר, הוא ילאה תמיד מלהשיג הדבר בשלימות, כי החכמה היא בלתי תכליתית ולא יכולה כי אם הבלתי בעל תכלית והוא הבורא יתברך ויתעלה, משא"כ האדם שהוא בעל התכלית צריך הוא תמיד להשלמת זולתו, כאמרם ז"ל איזהו חכם הלומד מכל אדם, ולכן קראוהו בשם 'תלמיד' חכם, ולא לבד שצריך לגדול ממנו, אלא אף לקטן ממנו כמאמרם ומתלמידי יותר מכולם, והטעם כי כמו בראיה החושית אם

לבעל המכונה, ועיין שו"ת להורות נתן ח"ח סי' קטז, ישיב יצחק ח"ד חו"מ סי' לה, ועוד).

סברת 'סופו לנוח' ו'לבוד' בהנחת תפילין

במשנה: משנה היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה כיון שהגיע לאויר הגג הרי זו מגורשת (גיטין ע"ט, א).

בשו"ת הלכות קטנות (ח"ב סי' מב) כתב לדון על אחד שהניח תפילין של יד, וכשבא להניח אח"כ של ראש, קודם שהתפילין נגעה בבשרו אחר שהגיע לאויר הראש הפסיק בדבור, האם נחשב זה להפסק, האם אומרים בזה שכיון שסופו לנוח נחשב כמונח כבר, או לא. זאת ע"פ מה שאמרו בסוגיין כיון שהגיע הגט לאויר הגג הרי זה מגורשת.

למעשה נקט שבנידון זה אין אומרים סברא זו, כיון שכל שהחפץ מונח בידו אין אומרים באופן זה שסופו לנוח, משום שעדיין הדבר תלוי במעשה האדם אם יגמור להניח את התפילין או לא, ואין זה כדבר שכבר זרק מידו, שברור שינוח.

בביאור הלכה (סי' כה ד"ה ואם הפסיק) הביא דבריו, וציין לארצות החיים שכתב שכל שלא הידק התפילין לא נגמרה המצוה. כיוצא בזה העיר גם באשל אברהם (שם) שאף אם נאמר שע"ז שהם באויר הראש נחשב הדבר כאילו התפילין מונחים במקומם, מ"מ הרי צריך גם לקושרם ולהדקם, וכל שלא קשר לא קיים המצוה.

ובשו"ת בית שערים (או"ח סי' כד) כתב כמה טעמים למה לא אומרים בתפילין שהם כהונחו כבר אם הם באויר ראשו. אחד הטעמים שכתב הוא שלא שייך קלוטה כמי שהונחה אלא ברשויות כמו רה"י ורה"ר, או רשות אדם לענין קנין, שיש סברא ושייכות בין האויר לרשות. למשל ברשות היחיד יש לכל אדם קנין בקרקע שלו עד רום רקיע, וא"כ אויר שכנגד חצירו או ביתו עד רום רקיע שייך לרה"י, וממילא אם אומרים קלוטה כמי שהונחה הרי הוא מונח ברה"י. כך גם ברשות הרבים שבאווירו משתמשים כולם, וא"כ האויר שייך לרה"ר, וממילא אם אומרים כמי שהונחה הרי הוא מונח ברה"ר. אבל בתפילין לא שייך לומר שכיון שבאוויר כנגד מקום הנחת תפילין הרי זה נחשב כמי שהונחה על הראש, משום שאין שייכות בין האויר של הראש, לומר שהוא

שייך לראש. ועיי"ש לטעמים נוספים. בשיעורי ר' דוד פוברסקי (כתובות סי' מב) כתב לדון מדוע ההלכות קטנות לא דן בזה מדין לבדו, שאף שהתפילין מונחים ביד האדם שייך לומר שמדין לבדו הרי הם כמונחים במקומם, ומטעם זה כל שהם בתוך ג' טפחים למקומם, אין הפסק אם דיבר קודם שהידקם.

וביאר עפ"י דברי הארצות החיים שכל שלא הידק התפילין לא נמנע מצוות הנחת תפילין, ולכן אף דין לבדו לא יועיל, מפני שכל שלא הידק לא נמנע המצוה, ולפ"ז כל שכן שאף אם נאמר שסופו לנוח אין זה כמהודק, ואם הפסיק הוא הפסק. ועיי"ש עוד שדן שע"י שאומרים סופו לנוח אין זה כמונח בפועל אלא שהוא רק דין מונח, ובתפילין אין מועיל דין מונח, אלא צריך שיהיה מונח בפועל. ועיי"ש עוד מה שדן בדין זה. ועיין בשדי חמד (אסיפת דינים מערכת ה' אות ט) שהביא דברי הל"ט, ודן לענין טלית, אם בירך על הטלית והניחו על ראשו, וקודם שהשליכו על כתפו השמאלית שמע ברכה, אם הרי זה הפסק, או שמא אומרים בזה שסופו לנוח וכמונח דמי, עיי"ש. וע"ע במאסף לכל המחנות (או"ח סי' כה ס"ק עה).

נביאים וכתובים מאירים כבודו

מהדורת כ"ץ

להגדיל תורה ולהאדירה

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

הרה"ק רבי יעקב יצחק מלובלין זצ"ל

החזנה מלובלין ט' אב תקע"ה

כן יהי רצון שיהא נחשב לפני ה' כביכורים, כך עלה במחשבתו של זקני ז"ל.

ותיכף שהביאו להצדיק הקדוש הנ"ל ז"ל והריח בו, אמר "שמריה ריח ביכורים, ואין זה חידוש, כי החסיד ר' יעקב שלח, והרב משינאווע המביא אותו" ע"כ דבריו.

(ייטב לב, פר' תולדות)

רבינו נולד בערך בשנת תק"ז לאביו הגאון רבי אברהם אליעזר אבד"ק יזעפאף זצלה"ה שהיה דור תשיעי לבעל של"ה הקדוש, ולאמו הרבנית הצדיקת מרת מאטל ע"ה שהיתה בתו של הרה"ק רבי יעקב קאפל מליקוב ז"ע.

בימי עלומיו נדד רבינו ברגליו אל עבר מעזריטש לשחר את פני הרה"ק המגיד ממעזריטש ז"ע, וקיבלתורה מפיו. כמו כן למד רבינו ב' שנים אצל הרה"ק הרבי רבי שמעלקא מניקלשבורג ז"ע, והעיד על עצמו שבשתי שנים אלו קיבל את כל מעלותיו ולמד שיהיו הראיה והדיבור בלתי לה' לבדו. אף הסתופף רבינו בצל קדשם של הרה"ק בעל קדושת לוי מבארדיטשוב ז"ע, ואצל הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק ז"ע.

רבינו התחיל להמשיך עדה עוד בחיי רבו הרבי רבי אלימלך ז"ע בעירו לאנצוטה, ואח"כ עבר להתגורר בלובלין, ונהרו אחריו המוני חסידים ותלמידים גדולים וקדושים. כידוע שקיבל את כח מאור עיניו מרבו הק' הרבי רבי אלימלך ז"ע שחילק את כחותיו הק' בין תלמידיו הגדולים. וכמו כן מזכיר רבינו את רבו הרבי רבי אלימלך ז"ע תדיר בספריו הק' בשם "שמעתי ממורי", בהחזיקו אותו לרבו המובהק.

בשמחת תורה בשנת תקע"ה נחלה רבינו כידוע ממעשה הנפילה, כאשר נתאמן להחיש פעמי הגאולה ולהביא את משיח צדקנו, ונמשך החוצה בשעת ההקפות ונפל מחלון גבוה, אשר ממנה נפל למשכב. וביום תשעה באב תקע"ה עלתה נשמתו בטרהר, והובל לקבורה בבית החיים הישן בעיר לובלין.

עבירה לפי נוסח אשכנז

הרה"ק החזנה מלובלין זיע"א אמר לתלמידיו, שצריכים להיות יראי חטא על כל פנים כמו הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליזענסק זיע"א. וסיפר: פעם אחת נכנס לחדר קדשו פנימה וראה את רבו הרבי ר' אלימלך זיע"א יושב ודואג. ונתבהל מאוד מצער רבו ושאלהו: על מה הוא כה מצטער. והשיב: איך לא אצטער שבאה עבירה לידי. והוסיף בשברון לב ואמר, כי הפסיק באמצע התפילה בשיחת חולין. והכי הוי עובדא: אחרי שכבר התחיל לומר 'הודו לה' קראו בשמו' באה אשה קשת רוח לפניו בבכיה על בתה המקשה לילד, ושאל אותה על שמה ושם בתה. ושאלו החזנה, הלא באמצע הודו מותר להפסיק, שהרי הוא קודם 'ברוך שאמר'. והשיב לו רבו הרבי ר' אלימלך: אף על פי כן עבירה היא, כיון שעל פי נוסח אשכנז 'הודו' אחר 'ברוך שאמר' ואסור להפסיק באמצע 'הודו', והצטער מאוד. וסיים הרה"ק מלובלין, כי צריכים ללמוד מזה עד היכן מגיעה מדוגת יראת חטא.

(ספיר ויהלום פר' קדושים ע"ט - להגה"ח ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

כל המביא דורון לתלמיד חכם

אמרו ז"ל (כתובות ק"ה, ב) כל המביא דורון לתלמיד חכם כאלו מביא ביכורים. ועובדא ידענא איש אחד חסיד ועשיר מקהילת שינאווע ר' יעקב ז"ל, שלח טאבאק להרב הקדוש מלובלין זלה"ה על ידי מו"ז הרה"ק בעל ישמח משה ז"ע שכיחן אז ברבנות שינאווע.

ושמעתי מפי קדשו, שהיה במחשבתו הרי לא אמרו 'הנותן' דורון לתלמיד חכם, אלא 'המביא' דורון לתלמיד חכם כאלו מביא ביכורים, משמע אפילו אינו שלו, רק מביא, נחשב כביכורים, ואם

הגה"ק רבי הילל מפריטש זצ"ל בעל פלח הרימון י"א אב תרכ"ד

ר' הילל על כך: מתי עוזרת התוכחה? כאשר ישנו ה'הוכח את עצמך'. מי שמוכיח את עצמו, וכל אחד צריך הרי להוכיח את עצמו, הרי זה חובת גברא, מכיר היטב את עצמו ועד כמה הוא זקוק לנקות את השומן הרע של השמנת עבית' ואת הדם הרוחה, דבר שניקויים בא על ידי יסורי הגוף רח"ל (ליקוטי דיבורים' עמוד 121).

ושורש הדברים מופיע בדברי הגאון פרי מגדים זצ"ל בספרו 'המגיד' (פרשת פנחס): בשאר עבירות אין ראוי לקנא ולכעוס על עושי רע, אלא אדרבה יוכיחם במישור ודרך ענוה מעט מעט עד ישובו מדרכם הרעה, כי באם כעס יכעוס עליהם, אזי ירחיקו עצמם מהמוכיח ולא ישמעו לו כלל, ויכלול עצמו עם חבירו ויאמר כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, לכן נפשפש במעשינו ונשוב בתשובה, וכשמוע זאת חבירו יכנס דבריו באזניו ובלבו יעשה תשובה, מה שאין כן אם יאמר ברבים תעשו תשובה מי שחטא, ויוציא עצמו מן הכלל, אז יבעט בו ובדבריו לומר מי שמך וכו'. וכתוב 'התקושו וקושו', קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים. וזה פירוש אצלי מאמר הכתוב 'הוכח תוכיח את עמיתך', מילת 'את' מיותרת וכפל המלות, אלא לומר: הוכח עצמך תחילה ואחר כך תוכיח חברך, ותכלול עצמך עם חברך, וזה 'את' עמיתך. וסיים הפסוק 'ולא תשא עליו חטא' לא תניח המשא על חברך לבדו לומר אתם חטאתם, אלא תכלול אתה עמהם ולומר כולנו חייבים, לכו ונשובה אל ה', מאמר הנביא כלל עצמו עמהם באמור 'ונשובה ולא אמר 'לכו ותשובו'.

(ספיר ויהלום פר' קדושים תש"פ - להגה"ח ר' מנחם מגדל פומרנץ שליט"א)

באחת מנסיעותיו נפטר - בעיר חרסון, בשנת תרכ"ד ביום י"א מנחם אב, ושם מ"כ ועל קברו בנו אוהל ורבים היו נוסעים להשתטח על קברו.

מתי עוזרת התוכחה? כאשר ישנו ה'הוכח את עצמך'...

סיפר הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זיע"א: באחת מנסיעותיו אמר הרה"צ ר' הילל מפריטש זצ"ל, מגדולי חסידיו של הרה"ק הצמח צדק זיע"א, באחת מהתועודיותיו: שמעתי מהרבי שיחיה [=הצמח צדק] על הפסוק [ויקרא יט יז] 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא', ש'הוכח תוכיח' הוא כמו 'המול ימול', כשם שבמצות מילה צריך להיות 'המול ימול' דוקא, כך גם בתוכחה צריך להיות דוקא 'הוכח עצמך תחילה' ורק אחר כך תוכיח את עמיתך. ואמר

הרב הגאון המקובל והחסיד ר' הילל בהרה"ח ר' מאיר הלוי מליסאווה הידוע בשם ר' הילל פאריטשער נולד בשנת תקנ"ה.

למדן ושקדן עצום ה' עוד מימי ילדותו ונקרא בשם העילוי מחומץ (עיר קטנה בסמיכות רוס' הקטנה) בן י"ג שנה כבר ה' בקי בש"ס ופוסקים. ה' מתנהג בפרישות ומרבה לעסוק בתעניות וסגופים. בהיותו בן ט"ו שנה כבר ה' בקי בכל כתבי האריז"ל.

הוא ה' תלמיד מובהק של הרה"ק רבי אברהם דוב מאוורוטש אב"ד דק"ק זיטאמיר מחבר ספר בת עין על התורה בדרך פרד"ס, וה' מזכירו תמיד ביראת הכבוד. וה' נוסע להרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זצ"ל ונדבק בו ללכת בדרכי החסידות.

אכן בלמדו ספר לקוטי אמרים הוא ספר התניא לרבינו הזקן, ותפקחנה עיניו לראות האור הגנוז בו כי טוב, אז גמר אומר ללמוד ללמד תורת החסידות חב"ד.

כשנסע כ"ק אדמו"ר הזקן בשנת תקע"א לוואלין עבר בדרכו חזרה דרך גליל רוס' הקטנה ואלפי אנשים נתקבצו בכל עיר ומושב אשר נתעכב שמה.

למרות גדולתו ורוממותו של הרה"ח בתורה בנגלה ובנסתר ועל אף הכבוד שנהנה בו החסידים בני דורו חסידי אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הצ"צ, ה' מתנהג בתכלית הענוה והשפלות. וגם על דקדוק קל של ד"ס או על הנהגה טובה שהנהיג בנפשו ה' מוסר נפשו כעל החמורות.

הוא הרבה להפיץ אור תורת החסידות, ורבים הדרך בדרכה ונטע בעמק לבם נקודת האמת באהבת השם ויראתו הטהורה.

קו 'מחברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8
לדיני ממונות הקש 1 | לענייני גיטין קידושין וענייני יוחסין הקש 2 | לשאר עניינים הקש 3

רבינו מאיר ב"ר יקותיאל הכהן הי"ד בעל הגהות מיימוניות י"ב אב ה"א נ"ח

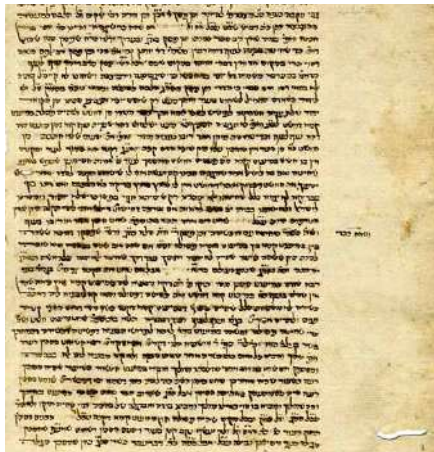
שהגביה ביתו וצוה להגביה גם בית הכנסת ועשו בנין אחד מצד אחד לבד בקרן אחד גבוה ולא חש להחמיר עליו יותר, וכן הורה מורה רבינו בנורנב"ערג.

(הגהות מיימוניות - הלכות תפילה פרק יא הלכה ב)

גדול כבוד אב ואם שהחמיר בו הכתוב יותר מכבוד המקום

איתא ברמב"ם (הלכות מומרים פרק ו הלכה א): כבוד אב ואם מצות עשה גדולה, וכן מורא אב ואם שקל אותן הכתוב בכבודו ובמוראו. כתוב כבוד את אביך ואת אמך וכתוב כבוד את ה' מהונו, ובאביו ואמו כתוב איש אמו ואביו תיראו וכתוב את ה' אלהיך תירא כדרך שצוה על כבוד שמו הגדול ומוראו כך צוה על כבודם ומוראם.

וכתב בהגהות מיימוניות: כן איתא בתלמודא דידן שהוקש כבודם לכבוד המקום, אבל בירושלמי דפיאה א"ר שמעון בן יוחאי גדול כבוד אב ואם שהחמיר בו הכתוב יותר מכבוד המקום שבכבוד המקום הוא אומר כבוד את ה' מהונו, ואם יתן לך בית תקבע מזוזה ואם יתן לך טלית תקבע בו ציצית ואם יתן לך ממון תעשה מהם צדקה, אבל כבוד אב ואם אין כתוב מהונו שאפילו אין לך כלום אתה צריך לטחון ברחים בשבילו ע"כ.

בענין שגגות בית הכנסת צריך להיות גבוה מכל שאר בתי העיר

פרק קמא דשבת אמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב כל עיר שגגותיה גבוהים מבית הכנסת סופה חריבה. ופירש רבינו תם דוקא כעין גגותיהן שהיו שוין ומשתמשין בהן ויש בזיון שמשתמשין למעלה מבית הכנסת, אבל גגותיהן שאין עשוין להשתמש בהן דומין לקשקושי ואברורי שמתיר הספר.

ואעפ"כ היה מעשה בטרוד"ש באחד מקרוביו

רבינו מאיר ב"ר יקותיאל הכהן מרוטנבורג היה אחד מתלמידיו המובהקים של המהר"ם מרוטנבורג, גדול רבני אשכנז. הוא נולד בערך בשנת ה"א כ', למד בישיבתו של המהר"ם, והמשיך לשמש אותו גם בשנים שהיה במאסר, עד פטירת המהר"ם בכלא בשנת ה"א נ"ג.

בימיו החל להיות נפוץ באירופה ספר משנה תורה של הרמב"ם, שבהרבה מפקדו לא היו דבריו מתאימים לפסיקה המקובלת באשכנז; ו' מאיר הכהן כתב הגהות על עשרה ספרים מתוכו (להוציא את ספרי זרעים, עבודה, קרבנות וטהרה) ובהן דעותיהם של חכמי צרפת ואשכנז בנושאים בהם דן, ואף צירף לכל ספר לקט של תשובות גדולי אשכנז בענייניו. ר' מאיר הכהן מת על קידוש השם, בעירו רוטנבורג, עם משפחתו ותלמידיו ועוד רבים מבני הקהילה, בשנת ה"א נ"ח במהלך 'פרעות ריינדפליש'.

החיבור 'הגהות מיימוניות' נדפס לראשונה עם ספר משנה תורה להרמב"ם בקושטא רס"ט, ואחרי חמש עשרה שנים ברמב"ם דפוס בומברג ונציה רפ"ד בנוסח שונה, שהוא הנוסח המקובל בדפוסים עד היום. נראה שחבריו ותלמידיו של ר"מ הכהן השלימו וערכו את החיבור לאחר שנרצח מחברו, ויתכן שזוהי סיבת הנוסחים השונים שלו.

הגה"ק רבי נתן נטע שפירא זי"ע בעל ה"מגלה עמוקות" זי"ע י"ג מנחם אב שצ"ג

ביה וכוונן בה ישיבה גדולה לתלמידים הרבה, רבנים וגאונים שיצאו מבית מדרשו, ושם עסק בתורה בקדושה ובטהרה יומם ולילה,

רבינו הקדוש זכה לשתי שולחנות, תורה וגדולה במקום אחד, כי "נתן לו אלקים עושר ונכסים רוב פנינים, והשליטו לאכול מהם מעדנים, נתן פיזר לאביונים, לחמו נתן מימיו נאמנים... מיהב יהיב משקל לא שקיל... אין כסף נחשב אצלו למאומה כמימי שלמה" מתוך עדות בנו הגאון הנ"ל.

ובספר "כלילת יופי" מוסף, שהודות לכך שלא היה רבינו צריך ליטול מאומה מן הקהל, היו דבריו נשמעין וזהו כוונתו במה שכתב "מיהב

הרה"ק המקובל האלוקי רבי נתן נטע שפירא זי"ע נולד בפולין, בשנת שמ"ה, לאביו הגה"ק רבי שלמה, ונקרא שמו בישראל ע"ש זקינו אבי אביו הגה"ק רבי נתן נטע אבדק"ק הוראדנא בעמח"ס "מבוא שערים" על ה"שערי דורא". נצר ממשפחת קדושים וטהורים בעיר שפירא,

בהיותו כבן ח"י שנים לקחו לחתן לבתו הצדיק והנגיד ר' משה עבעלעס [אחיו של ר' אייזיק ר' יעקליש מקראקא, שבנה את ביהכ"ס הגדול והמפורסם בקראקא שנקרא על שמו].

בהיותו עדיין צעיר לימים נתעטר בעטרת ריש מתיבתא על ארץ רבה ק"ק קראקא כרכא דכולי

קומה ה' (במדבר י לה), שהוא סוד שיעור קומה שלמעלה, כמו שכתב 'זכבוד ה' מלא את ה'משכך' (שמות מ לה), שהוא ראשי תיבות: 'מאה'.
(ספיר ויהלום פר' פקודי ע"ח - להגדה ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

היה לו מגיד מן השמים

כתב מרן החיד"א: מגלה עמוקות - ספר נפלא מהגאון המקובל מהר"ן שפירא. רנ"ב אופנים על פ' ואתחנן וכו' אעברה וכו' [כמספר] רב לך. וחבר אלף אופנים על אלף דיוקרא זעירא כמ"ש בהקדמת בן הרב, והרב בעל סדר הדורות ראה אותו. ושמעתי שהיה לו מגיד למהר"ן הגז'.
(ספר שם הגדולים - חלק ספרים - מערכת מ אות מה)

מאה ברכות, וכן הוא אומר 'איש אמונות' (משלי כח כ), זה משה רבינו בכל ביתי נאמן הוא (במדבר יב ז), כדאיתא בשמות רבה (נא א), הוא רב ברכות, הוא רבן של ישראל שתיקן לנו הברכות, ואף על פי שאמרו רבותינו (מו"ק טז: מנחות מג:): דוד ראה ברוח הקודש שמתו מאה נפשות מישראל עמד ותיקן מאה ברכות, 'נאם הגבר הוקם על' (שמואל ב' כג א) בגימטריא מאה, אם כן הרי דוד תיקן.

צריך לדעת אלה המצות אין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה (שבת קד.). וכבר אמר משה 'זעתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך' (דברים י יב), אל תקרי 'מה' אלא 'מאה', הרי שמשם תיקן מאה ברכות. ותשובתו בצדו אמר דוד נאם הגבר הוקם על, מה שתיקן משה באותו יום דכתיב ביה (שמות מ יז) 'הוקם המשכך', שאז אמר משה

יהיב משקל לא שקיל".
ספרו 'מגלה עמוקות' כולל מאתיים המישים ושנים פירושים על תפילתו של משה רבינו 'אעברה נא' אף הוא חיבור אלף אופנים על אלף זעירא של ויקרא.
בעוה"ר לא האריך רבינו ימיו עלי אדמות, ונסתלק בדמי ימיו ביום ד' י"ג מנ"א שנת שצ"ג, והוא רק בן מ"ח שנים.

החידוש שמשם רבינו כבר תיקן מאה ברכות לישראל

בספר 'מגלה עמוקות' (פרשת ואתחנן, אופן עה): כי כבר התחיל משה לתקן לישראל מאה ברכות, כשנתן מאה אדנים למשכן שהם כנגד

הרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זי"ע

בעל "אך פרי תבואה"
י"ד מנחם אב תרל"ד

הדרך שממעטת את הממון לא אמרינן.
(ספיר ויהלום פר' לך לך תש"פ - להגדה ר' מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

היום' מגלה ש'אין עוד מלבדו'

יִדְעַתָּה הַיּוֹם וְהַשְּׁבֹטָה אֶל לִבְבְּךָ כִּי ה' הוּא הַאֱלֹקִים בְּשֵׁמִים מִמֶּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד (בפרשתנו ד, לט).

בספר אך פרי תבואה כתב לבאר, דהנה הגם שיש לאדם יצר הרע, מכל מקום כל פועל השם למענהו, וגם את היצר הרע ברא ה' לכבודו, כדי שעל ידי זה יהיה יתרון האור ניכר מתוך החושך.
דבר זה נמצא גם בבריאת היום והלילה, האור והחושך, כי ברא השם יתברך את החושך והלילה, כדי להגדיל את האור ואת היום הבא מתוך החושך.

זהו ביאור הפסוק ידעת היום' - היינו כשתתבונן בבריאת היום והלילה, אז 'השבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' - ואפילו היצר הרע הוא בריאתו יתברך.

ומזה ישכיל האדם לדעת כי בכל מצב שהוא, ובכל מקום שנמצא - אפילו הוא בתכלית השפלות - יכול הוא לעובדו יתברך, שהכל הם בריאותיו.

(הובא ב'מרגלית היום')

של מעלה ב"ד באב שנת תרל"ד בליסקא.

הטעם שיש הנוהגים שלא לומר תחנון כשהם בדרך

ומשמיה דהרה"ק רבי צבי הירש מליסקא זיע"א נאמר בזה על פי הלצה, כי לכך אין אומרים תחנון כשהוא בדרך, יען שנאמר (בראשית יב ב) 'וְאֶעֱשֶׂךָ לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדַּלְךָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרַכְּךָ, ופירש רש"י: לפי שהדרך גורמת לשלשה דברים, ממעטת פריה ורביה, וממעטת את הממון, וממעטת את השם. ואם אמרו שהדרך ממעטת את הממון, הרי שלוקה' - לומר תחנון וללקות על החזה באמירת אשמונו, 'ומשלם' - היינו הוצאות

הרה"ק רבי צבי הירש זצ"ל נולד בעיר אוהעל בשנת תקס"ח לאביו הגאון רבי אהרן שהיה צדיק נסתר.

בשנת תקע"ו, נפטר אביו רבי אהרן בדמי ימיו, בהותירו את רבינו ילד כבן שמונה שנים, ואת אחיו יתומים בודדים בעולמם. במסירות נפש, הייתה האם

האלמנה, שומרת את אורחתם, דואגת לחינוכם ולהצלחתם בלימודים. עולמה ראתה בחייה, שזכתה לראות בהצלחת כל בניה שהתפרסמו בגדולתם ובצדקתם.

רבו המובהק בנגלה היה הרב הגאון הגדול הנקרא ר' הירשלי חר"ף זצ"ל בעל 'טיב גיטין', ובכל מקום שמזכירו בספריו מתארו בתור "אדוני מו"ר".

היה תלמידו המובהק של בעל "ישמח משה", וכן הסתופף בצל הרה"ק מוה"ר מפרעמישלאן ז"ע, הרה"ק מוה"ר ש' מבעלז' ז"ע, הרה"ק ר' אשר מרופשיץ ז"ע ועוד, וכל צדיקי דורו סמכוהו להיות רבי ומנהיג בישראל ובפרט רבו הק' מצאנז ז"ע.

ומבין תלמידיו הכי גדולים והמפורסמים היה הרה"ק ר' ישעיה מקערסטיר ז"ע, שחתם עצמו שהיה "משמש בקודש אצל הרה"ק מליסקא ז"ע".

רבינו הרה"ק ר' צבי הירש ז"ע נתבקש לשיבה

מסר אור החיים הקדוש לפרשת השבוע

יזכיר לו יום המיתה

'דיסקין' הסמוך לשכונת גבעת שאול שבפאתי ירושלים. באחד הימים הרגיש רבי יוסף חיים שכוחותיו נחלשים והולכים, וביקש לחזור לדירת מגוריו שבעיר העתיקה, באומרו, שהנה הוא זקן לימים ואינו יודע יום קיצו, ולכן הוא אינו רוצה להטריח את החברה קדישא שישאו אותו מהלך רב כזה מגבעת שאול עד להר הזיתים. מעדיף הוא שהדרך תהיה קצרה יותר, מהעיר העתיקה הסמוכה להר הזיתים. אחד הנוכחים ששמע את דברי רבי יוסף חיים התפלא על דברים נכוחים אלו. אך רבי יוסף חיים שהבחין בתמיהתו נענה והשיב לו בשפה ברורה: דע לך כי מיום שנעשיתי בן ארבעים שנה, אינו עובר אפילו יום אחד שלא ייחדתי זמן מיוחד בו אני מתבונן וחושב או מדבר לעצמי מיום המיתה ועושה את חשבון נפשי. והוסיף הרה"ק מתולדות אהרן ואמר על עצמו: הנה אני איני יכול לומר על עצמי כזאת, אבל מאז שאני מכיר עצמי לא עבר עלי יום מבלי שאתבונן בזה ואני מתאר לעצמי איך לאחר אריכות ימי ושנותי באים ולוקחים אותי, מורידים אותי על הארץ מכוסה בטלית, ועושים את כל סדר ההלויה, ואחר כך מכסים אותי בעפר (זכור לאברהם ח"ד עמוד שמג)

על הפסוק (דברים ד לט): 'וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד', מעיר רבינו האור החיים הקדוש זיע"א, מה ההדגשה במה שנאמר 'וידעת היום', 'מה ידיעת יום מימים'. אלא מסביר רבינו שהפסוק מתכוון להודיענו את הדברים הנצרכים בכדי להכניע את היצר הרע השוכן בלב האדם, והוא על דרך מה שאמרו חז"ל (ברכות ה). 'אם פגע בך מנוול זה... יזכור לו יום המיתה ובוזה יהיה נכנע לבבו, ועל זה בא הפסוק לומר 'וידעת היום' שיתן בדתו את היום הידוע שהוא יום המיתה, ועל ידי זה 'השבות אל לבבך', יוכל להשיבו אל דרך הטוב והישר.

(מתוך שיעורי הגה"ה רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

סיפר הגאון רבי אייזיק שד זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקא, שבתקופת לימודיו בעיר הלוסק, בישיבתו של הגאון בעל 'ברכת שמואל זצ"ל', למד יחד עימו הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, לימים ראש ישיבת מיר. מדי חודש בחודשו היה רבי אליעזר יהודה מקבל מכתב מאביו, הסבא מסלבודקא זצ"ל. ובכל מכתב היה אביו כותב לו, בין השאר: בני, כשמתעורר אצלך ספק באיזה ענין כדת מה לעשות בו, עצתי לך היא שתחשוב שמצוי אתה ביומך האחרון בחיים עלי אדמות, וכפי שהיית מחליט ביומך האחרון כך תחליט עכשיו (במחיצתם ח"ב עמוד 289)

סיפר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, שבדידיה הוה עובדא: הוא היה אחד מאלו אשר מידי פעם זכו להיות מתלוים אל הגאון רבי יצחק זאב סולובייציק מבריסק זצ"ל, לטיולו היומי לו נצרך בשל מצב בריאותו. באחד הימים התאחר רבי משה לבוא בשעה היעודה שבה היו אמורים לצאת לטיול. כשהגיע, נשאל על ידי הגר"ז: מדוע איחר לבוא? נענה רבי משה ואמר בחוסר כובד הראש הראוי: הייתי באיזו לוויה: לשמע הנימה שהיתה שזורה במילות תשובתך, אמר לו הגר"ז, כשהוא נחרד כולו, בלשון של הקפדה: כיצד ניתן להתבטא בצורה כזו ולומר בסתמא 'הייתי באיזו לוויה'. והסביר הגר"ז את קפידתו, כי הנה מאז היותו נער היה אביו הגר"ח מבריסק זצ"ל מחדיר במוחו כל העת להזכיר לעצמו את יום המיתה ולהרהר מידי יום ביומו אודות 'ההוא יומא', היום הזה בו יעזוב את העולם, ובמשמעותו הנוקבת. סיים הגר"ז ואמר: כשמתבוננים ביום המיתה, כיצד ניתן להתייחס בקלות ראש שכזו ללויה? (הרב מבריסק ח"ב עמוד 557).

סיפר הרה"ק מתולדות אהרן זיע"א: הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, רבה של ירושלים, בשנות זקנותו היה שוהה בבניין בית היתומים

אור החיים המבואר במתיקות ועריבות טוב התורה

אור החיים המבואר
10 מרכיבים של מתיקות נשיות בעמוד מרוב ענין תבואת המקור
על כן ספר 'אור החיים' חק 'שאויר אור' - מאז עני הלווי
'אור החיים' - מקורות מהר"ל במאור רש"י

אור החיים המשולב
תבנית עשירה נעדרת המאיר 'מאור אור' וילקט מאור החיים
במאור משולב שזר באוגנות בית דברים: עד תורה
'נרות חיים' (הערות, ציטוטים ומקורות בעמוד מרוב ענין)

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 ובחנויות הספרים המובחרות

עוז והדר
חיים של הדרה

לתגובות ולהצטרפות לקבלת הגליון במייל: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישיבה קטנה דחסידי ערלוי במבחן אצל הרב שליט"א על מסכת פסחים

בעז"ה מדי ערב מתקיים
שיעור דף היומי
 מפי הרה"צ
אליהו צוויבל
 שליט"א

לאחר תפילת ערבית בשעה 8:30 בערב
 בבית מדרשנו
 ברחוב דבי פנחס בן יאיר 20 בית שמש

שמעו ותחי נפשכם

ליקוטי מוהר"ן
המבואר - עם
הגה"צ רבי יעקב
מאיר שכטר
שליט"א

שמחים ללמוד
בגמרות
'עוז והדר'
 תלמידים
 בקאנטרי
 בארה"ב עם
 גמרות ללימוד

המאור הגדול לתורת החסידות

מאור ושמש המבואר

ביאור נרחב | ציונים והשוואות
אלפי מראי מקומות

פיסוק וניקוד | הקדמות מופלאות
פרקי תולדות ומבוא

כותרות משנה | מפתחות
עימוד מרהיב עין

חדש בממלכת התורה

חדש

סידור השלם עם יוצרות ספרד

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר' סידור השלם בנוסח ספרד - עם יוצרות לימים טובים כגודל בינוני, בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר' עיצוב מרהיב עין ומשובב נפש. תתקבל צלותהון ובעותהון!

ספר הפטרות המבואר

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

ספר הפטרות מסודר על פי סדר אמירתם מידי שבוע, עם התרגום ופירוש רש"י ומצודות, עם ביאורי מילים, וביאורי ההפטרות על פי מפרשי המקרא וכראשם פירוש רש"י ודכותינו הראשונים.

חזר למדמים

אוצר פלאות התורה

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

סדרת הספרים המפוארת "אוצר פלאות התורה" על התורה נתחברה על ידי הרבני רבי וואלף זיכערמאן שליט"א, ופתחה צוהר חדש לנפלאות התורה, כאשר העלו ממצולות אדירים את צפונות פלאי התורה ועמקי סתריה, כדברים שאינם ידועים, והם מחודשים לשומעיהם, ומזכים את לומדיהם בהשגת נפלאות התורה.

אוצר פניני החסידות דברים (שנה א')

מהדורת 'קרן טללי ברכה'

מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

לקט ממשנת רבותינו מאורי החסידות וגאוני הדורות, לפי סדר הפרשיות, אשר נתפרסמו בגליונות 'אוצר פניני החסידות' מזי שבוע, עם המדור הייחודי 'ספיר ויהלום', ועם מעשי צדיקים.

כרך חדש - הושלם הסט!

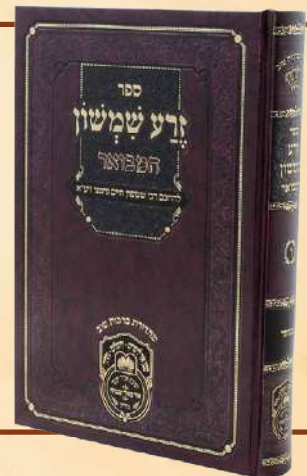
זרע שמשון המבואר - על התורה דברים

מהדורת ברכות טוב

מכון 'אור לישרים' - נהריה,

בהוצאת ממלכת התורה 'עוז והדר'

חידושי תורת החכם רבינו שמשון חיים נחמני זצ"ל, מאמרים מסודרים על התורה ערוכים ומבוארים בביאור משולב עם סיכומי המאמרים והערות וצייונים והרחבת הענינים.

מהדורה חדשה מפוארת, מאירת עינים, שלא נראה כמותה אור המאיר המבואר

ממוהר"ר זאב וואלף מזוטאמיר

מסטינאור

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

מילין יקירין ויהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי חזקוני אביהוציא שליט"א

מִי־הָרְאָה

חֲזָה־תָּא

חֲזָה־תָּא דְאִוּרֵי־תָּא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

כל יהודי בכל מקום יכול למצוא את ה' יתברך

אתידע בלביה. אך זאת מבקש מהאדם שיבקש קרבתו בכל לב ונפש וכאשר יבקשו באופן זה יזכה ויצליח עוד ועוד וימצא את ה' יתברך, כהבטחת הכתוב **ובקשתם וגו' ומצאתם**. רמז לכך בפסוק (תהלים קיא ב) 'גדולים מעשי ה' דרושים לכל חפציהם', דהיינו 'גדולים' להיות גדול בתורה ועבודה הרי זה 'מעשה ה'', אך 'דרושים' לדרוש ולבקש בכל לב ונפש הוא 'לכל חפציהם' לכל אחד החפץ בכך.

אופן ב' - רק במסירות נפש זוכים לעבודת ה'

מאיך חזינן שיש לרכז כוחות לדרישה את ה' ככתוב **ובקשתם משם וגו' ומצאתם** אך זה רק בתנאי **כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך** במסירות נפש ממש. כי עבודת ה' אינה דבר שזוכים אליה כלאחר יד, אלא צריך להשתוקק אליה ולחפש אחריה בכל הכוחות, והיא שאמרה תורה אימתי יתקיים ומצאת כאשר תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך אז תזכה למוצאו ולהתקרב אליו.

ולכן פתח הכתוב בלשון רבים **ובקשתם** וסיים בלשון יחיד **ומצאתם**, כי אף שרבים מבקשים לדעת את ה' ולהתקרב אליו, אבל רק יחידים זוכים ל'ומצאתם' את קרבתו יתברך, ואפילו שכולם מבקשים ומתפללים, בכל זאת אין כולם מוצאים בשוה, אלא כל אחד מוצא כפי ערך בקשתו, וכפי מה שמתקיים בו **כי תדרשנו** בכל ליבו ונפשו, כך זוכה שיתקיים בו **ומצאתם**. כי הדרישה והבקשה והחיפוש צריכים להיות כמו אחרי חפץ יקר שנאבד, ובעליו אינו זז ממקומו עד אשר מוצא אותו, וכך צריך כל מבקש ה' שלא להרפות עד שימצא את מבוקשו, לא ירפה ולא יניח בבחינת **כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך** ועל ידי כן יזכה למוצאו ולהידבק בו.

קצרה מלהשיגם, כי 'לא בשמים היא ולא מעבר לים היא' (להלן ל יב), אלא 'קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבבך לעשותו', שכל אדם בכל מצב שהוא יכול למצוא את ה'.

יש לדעת כי הבורא יתברך אינו מבקש מהאדם לעשות מה שאינו יכול, ועל דבר זה אמרו בזוהר (וירא קג): על הפסוק (משלי לא כג) 'נודע בשערים בעלה': 'נודע בשערים בעלה' דא קודשא בריך הוא, דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער בלביה, כל חד כמה דיכיל לאדבקה ברוחא דחכמתא ולפום מה דמשער בלביה הכי

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ד כט).

כל יהודי יכול למצוא את קרבת ה' בכל מקום שהוא, ואף אם מרגיש כי נמצא רחוק מאוד מהקדושה, יש לו לדעת כי בכל מצב שרק יהיה בו איש מישראל כבר אמר עליו הכתוב **ובקשתם משם את ה' אלקיך**, ואמר **הבעל שם טוב הקדוש ע"ה** שבדווקא מודגש בפסוק **משם**, ללמד כי באיזו מדרגה ומצב שנמצא בו יכול ואף נדרש ממנו לבקש משם את ה' אלקיו. ואל יחשוב שעבודת ה' רחוקה היא ממנו, או שהיא תלויה בחקירות עמוקות ומפולפלות שדעתו

מִילְתָּא דְפִלְיָאָה

בגלות הקשה אפילו מעט התעוררות פועלת ביותר לדחות הרבה חושך וסט"א

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ד כט). הרה"ק **התפארת שלמה** כתב בפרשת עקב דברי חיזוק ללב נשבר בחשכת הגלות האחרון, ואלו דברי קדוש (ד"ה או יאמר והיה עקב ה-ב'), כשבעונותינו הרבים גברה החשכות ועול הגלות וכשל כח הסבל מרוב הצרות וטרדות הזמן, והסטרא אחרא רודף כל היום באין מנוס, אמנם נכון לכל אדם להבין ולדעת כי דוקא בגלל זה הזמן גרמא שאפילו מעט ההערה לקדושה פועל יותר ויותר לדחות הרבה מהסטרא אחרא, ומעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, ויקר מאד ומקובל לפני ה' יתברך כל בחינת התעוררות לעבודת ה' לתורה ולתפילה אף שאינו כראוי ובכוונה הגדולה כמו בדורות הראשונים, בכל זאת המעט מהעבודות הוא חשוב לפני הקב"ה כמו הרבה בימים שלפנינו.

ועל זה אמר הכתוב **והפיץ ה' אתכם בעמים** באורך הגלות, ואחר כך **ובקשתם משם את ה' אלקיך**, אם משם מתוך הגלות המר תבקש את ה' אלקיך, אפילו בקשה קטנה בלב, בכל זאת אחר כך יתקיים בך **ומצאת** דהיינו דבר חדש שלא חשב עליו, מבקשה המועטת שלך אחר כך תמצא יותר ויותר **כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך**.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

לימוד התורה ללא הפסק בכל גיל

מכל אלו מוכח שבתורה יש בה שובע.

התורה היא הדבר היחידי שיש בו הרגשת שובע והרגשת תענוג כאחד

והנה, במידת בשר ודם יתהפכו העניינים ויתנגדו זה לזה, יש שביעה אך בלא עונג, ויש עונג בלא שובע, כגון אם הגיע באכילתו לשובע, קץ מלאכול עוד דכתיב (שם כז) 'נופת ונפש שבעה תבוס', ומאידך בממון נאמר (קהלת ה ט) 'אוהב כסף לא ישבע כסף', ואמרו (קה"ר א יג) 'יש לו מנה רוצה מאתיים', שכמה שיהיה לו, ירצה וישתוקק ליותר, ואין בו שובע לעולם.

אבל התורה היא הדבר היחידי שיש בו גם הרגשת שובע, אך יחד עם זאת יש בה תשוקה לעוד, בבחינת 'יש לו מנה רוצה מאתיים'. שבמידת הקב"ה אמרו 'כלי מלא מחזיק', ועל כך אמרו חז"ל (אבות פ"ה מכ"ב) 'ומינה לא תזוע שאין לך מידה טובה הימנה', שיותר שירבה לימודו וישבע מאוד, יותר יערב ויתענג בה תענוג נפלא. וזהו 'כולם ישבעו ויתענגו', שלאחר השביעה יתענג בה ולא יזוע ממנו ואין מידה טובה מזה. ועל כך אמר דוד המלך (תהלים קיט צו) 'לכל תכלה ראיתי קץ', לכל דבר שבעולם יש לו קץ ושובע, אך 'רחבה מצוותיך מאד', רחבה ללא קץ וגבול שרוצה עוד ועוד אף שמרגיש בה שובע.

גם בזקנותו, ולא יסתפק בסתם לימוד של זקנים דברים קלים וכיוצא. וכן יש לפרש ברמב"ם שבא לחדש לנו כי עד יום מותו יש לו אותו חיוב ללמוד תורה כמו בנערותו, שיתייגע בש"ס ובפוסקים ולא יסתפק בדברים קלים.

צמאון תמידי ללימוד התורה

כך היא דרכה של תורתנו הקדושה שיש בה הכל, וכמה שיש בה שובע ותענוג מכל דבר תורה, עדיין יש בה גם תאוה ללמוד עוד במשך כל החיים, כאשר האריך לבאר בעל **ההפלאה ע"ה** (פתיחה למסכת כתובות אות יב) שבתורה יש הרגשת שובע כמו שאמר הנביא (ישעיה נה ב-ג) 'למה תשקלו כסף בלוא לחם ויגיעכם בלוא לשבעה, שמעו שמוע אלי ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם. הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם', הכתוב ממדבר בדברי תורה וכפי שפירושהו במדרש (ויק"ר ל א) 'למה אתם שוקלים כסף לבני עשו בלא לחם, על שלא שבעתם מלחמה של תורה, ויגיעכם בלא לשבעה' למה אתם יגעים ואומות העולם שבעים, 'בלא לשבעה', על שלא שבעתם מיינה של תורה דכתיב (משלי ט ה) 'ושתו ביינ מסכת'. עוד אמרו חז"ל (ברכות יד). כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן, אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר (משלי יט כג) 'ושבע ילין בל יפקד רע'.

וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְבָּבָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיהָ וְלְבָנֵי בְנֵיהָ (ד ט). כתב הרמב"ם (ת"ת פ"א ה"י): עד אימתי חייב ללמוד תורה, עד יום מותו שנאמר **וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְבָּבָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ**, וכל זמן שלא יעסוק בלימוד הוא שוכח. הקשה **הרב יהודה צדקה ע"ה** בספרו **קול יהודה** (יבמות סב): על דברי הגמרא שם, 'רבי עקיבא אומר למד תורה בילדותו ילמד תורה בזקנותו, היו לו תלמידים בילדותו היו לו תלמידים בזקנותו, שנאמר (קהלת יא ו) 'בבוקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך'. וכמו כן קשה על דברי הרמב"ם, בשלמא תלמידים היו חידוש, אף על פי שהוא זקן ואין לו כח, ישתדל שיהיו לו תלמידים גם בזקנותו. אבל 'למד תורה בילדותו ילמד תורה בזקנותו', מה חידוש יש בכך, הלא מצות תלמוד תורה כל ימי חייו ומה קא משמע לן רבי עקיבא והביא לנו ראייה מהמקרא. וכדבר הזה קשה בדברי הרמב"ם, לשם מה חידש לו שחיוב עסק התורה הוא עד יום מותו, מה שונה מכל מצוות התורה, שחייב בהם כל ימי חייו.

גם בזקנותו יתייגע בש"ס ופוסקים ולא יסתפק בדברים קלים

אלא חידוש גדול בא ללמדנו רבי עקיבא, 'למד תורה בילדותו אותה תורה שלמד בילדותו ש"ס ופוסקים, ילמד

התפילה לבורא עולם מכל יהודי בכל מצב ובכל זמן

כלומר השומר ומחכה עד שיערה עליו רוח ממרום והתעוררות העליון להתפלל ולעבדו יתברך שמו, איש כזה לא יזרע זריעה בעבודת השם לעולם, ואילו 'רואה בעבים' היינו מי שרואה להתפלל ולעבוד את השם אף כשהוא נמצא בעביות וכאילו עב הענן סך בעדו שאין מוחו בהיר כל כך, ואף על פי כן מתחזק ועובד עבודתו, 'לא יקצור', זה האיש לא יקצר לעולם בעבודת הבורא ברוך הוא.

עת ובכל שעה יכול כל יהודי להתפלל לבוראו גם אם אין זה הזמן שמרגיש קרבה והתעוררות בעבודתו, וגם אם אין מוחו פנוי מכל וכל.

עובד ה' אין לו להמתין להתעוררות עליונה ורוח ממרום

כענין זה מובא בשם **המגיד מקוזניץ ע"ה** (ראה באר משה ויחי ד"ה נפתלי) לבאר הפסוק (קהלת יא ד) 'שומר רוח לא יזרע, ורואה בעבים לא יקצור',

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר... אֶתְהָ הַחַלּוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ אֶת גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֶל-בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְּבוּרָתְךָ (ג כג-כד). הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה בספרו **זרע קודש** (ד"ה ואתחנן הב'): ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, שלא אמר באיזה עת דיבר שעליה אמר **בעת ההיא**, ללמדנו שבכל עת ועת יתפלל האדם לפי העת ההיא שנמצא עומד בה, יהיה העת איזה עת שרק יהיה, עכ"ל. ותמיד בכל

השגת גדלות הבורא - דבר שאין לו סוף ומידה

יותר להבורא ברוך הוא, הוא מבין יותר שאינו יכול להגיע אל תכלית העבודה כי אין סוף בדבר, וזה הוא עיקר הבנת הצדיק שמבין זה שאינו יכול לבוא אל התכלית הגמור והיא היא העבודה. וזהו שאמר הכתוב 'פתחו לי', פירוש הצדיק אומר שיפתחו לו השערי העבודה לבוא בס' לעבוד הבורא, לפי שסובר שלא עשה כלום עדיין ולא פעל בעבודתו כלל עדיין. ומשיבין לו 'זה השער לה', פירוש היא היא עיקר העבודה לידע זה שאינו יכול לגמור בהעבודה, כי דבר שאין לו סוף ותכלית, והבן.

כשמרגיש האדם בשפלותו הרגשה זו היא גופא העדות על כך שקרוב הוא אל הקדושה, כעין שכתב **בתשואות חן** (ויקרא ד"ה ובאופן) מקרא שכתוב (ירמיה לא ב) 'מרחוק ה' נראה לי', כפי מה שמרגיש האדם שהוא רחוק מן הקדושה, על ידי זה 'ה' נראה לי', והוא הקרוב באמת אל ה'.

בקשת התגלות השכינה הינה דבר תמידי

ועל זאת תהיה תפילת כל איש מישראל שנזכה להתגלות השכינה עלינו, שכן בדרך העולם אדם המבקש על בריאות, מיד כשנתרפא אינו ממשיך לבקש על כך, אך על צער השכינה תמיד יש לבקש על התגלות גדלות הבורא והשגחתו הפרטית בכל הווה עבר ועתיד, ובזה מבאר התפארת שלמה בהמשך דבריו, את הפסוק 'דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד' שלהתגלות פניו יש תמיד לבקש, ואף שכתוב במשה רבינו ע"ה (שמות לג יא) 'ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים' מכל מקום אין סוף להשגה וצריך לבקש תמיד כי הכל רק התחלה. וזהו שאומרים בתפילה 'וקדושים בכל יום יהללוך סלה', פירוש, שהקדושים מבקשים תמיד להללו ולשבחו יותר ויותר.

שאינו אלא כמתחיל ועומד בפתח. ואמר הכתוב 'כחום היום', כי יש בני אדם שנראים שהם מוכנעים אבל אין תוכם כברם, אבל אברהם היה מוכנע גדול באמת בלב שלם ממש, והיה ברור בעיניו כשמש שאינו אלא מתחיל בעבודתו יתברך, וזהו 'כחום היום' היינו כשמש המאירה (נועם אלימלך שם).

וכן מצינו בדוד המלך ע"ה שביקש מלפני ה' (תהלים כז ד) 'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש', וביאר בזה **הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ע"ה** (הובא בקדושת לוי שמות ד"ה וזה לך), כי אחת היתה שאלתו של דוד מאת ה', והיא 'שבתי בבית ה' וגו' לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו'. אך מלבד זאת הוסיף בבקשתו ואמר 'אותה אבקש', שגם כאשר אגיע לדרגה זו 'לחזות בנועם ה'', עדיין 'אותה אבקש', אף על פי כן עדיין אוסיף ואבקש להשתוקק לזכות לדרגה גבוהה מזו, כי כך היא האמת שככל שמתקרב רואה עד כמה יש לו להוסיף 'לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו'.

בקדושת לוי ע"ה הוסיף על דברי המגיד מזלאטשוב: ובזה הצדיקים מוסיפים והולכים בעבודת השם יתברך, שנדמה להם תמיד שאינם עדיין בשלימות, ויודעים תמיד בכל עת מה שחסר להם, דהיינו המדריגה שלמעלה מזו שאינם משיגים עדיין, ובטוחים בהשם יתברך ובישועתו שידעו אורח חיים למעלה להשיג גם ההשגה שחסר להם עתה.

זהו שאמר הכתוב (שם קיה יט) 'פתחו לי שערי צדק אבוא בס' אודה יה זה השער לה' צדיקים יבואו בו', ודרש **הנועם אלימלך ע"ה** (ליקוטי שושנה ד"ה פתחו): דהנה עיקר מידת הצדיקים כך היא, בכל מה שעובד

וְאֶתְחַנֵּן אֵל ה' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר... אֶתְהַחֲלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֶל-בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ (ג כג-כד).

פשוטו של מקרא **בעת ההיא** הכוונה כפי שכתב רש"י ע"ה: לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דימית שמא הותר הנדר.

אולם בעומק העניין רמז בזה **התפארת שלמה** (ד"ה א"י ואתחנן, בשלח ד"ה א"י אז) כי **בעת ההיא** רמז לזמן הגאולה כנאמר (צפניה ג כ) 'בעת ההיא אביא אתכם'. כמו משה רבינו ע"ה שעמד לאחר ארבעים שנה והשיג סודות התורה שאין בריה היכולה לשער גודל השגתו, עם כל זה אמר **אתה החילות** שעומד הוא רק בתחילת התגלות גדלות הבורא שאין לידיעה זו סוף והשגה. כן בעת הגאולה תהיה התגלות שכינה עצומה ואז ידעו כי כל השגה שהיא אינה כי אם תחילת ההתגלות, ועל זה יאמר **בעת ההיא, אתה החילות להראות את עבדך**, כי כשיראו שאין סוף להתגלות כבודו יבינו כי תכלית הידיעה - לידע אשר לא ידעו. והוא הנאמר למשה רבינו ע"ה (שמות לג כג) 'וראית את אחורי ופני לא יראו' שכל ששיג האדם הוא רק בבחינת 'אחור', אך לעולם 'פני לא יראו' שלא ניתן להשיג מה באלוקות יתברך.

דרך הצדיקים שיודעים כי נמצאים הם רק בתחילת העבודה

כך הייתה דרכם של אבותינו הקדושים שידעו תמיד כי עדיין יושבים הם בפתח הכניסה להכרת הבורא כמו שכתוב באברהם אבינו ע"ה (בראשית יח א) 'והוא יושב פתח האוהל' וביאר **הנועם אלימלך** (וירא ד"ה א"י אשרי) שלמרות כל צדקותו ומדרגותיו עדיין הרגיש עצמו כאילו הוא יושב בפתח והתחלת הקדושה, כי הצדיק כל מה שמתעלה נדמה בעיניו

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או לצטט ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל. עיצוב ועימוד: שוקי קנר

רמב"ם המבואר הפרוייקט ההיסקטוריו!

מתעניין?

- 👉 מנופה ומוגה בי"ג נפה
- 👉 ביאור רהוט משולב על הדף
- 👉 כותרות והקדמות נרחבות
- 👉 ילקוט ביאורים מקיף
- 👉 מאות אלפי הערות והוספות
- 👉 חובה לכל בן ישיבה

נין - זכיה ומתנה
 קנין - שבטים
 קנין - שלוחין ושותפין
 קנין - עבדים
 משפטים - שכירות
 משפטים - שאלה ופיקדון ומלווה ולוה א
 משפטים - מלווה ולוה ב
 משפטים - מלווה ולוה ג
 משפטים - טוען ונטען א
 משפטים - טוען ונטען ב
 משפטים - נהלות
 שופטים - סנהדרין א
 שופטים - סנהדרין ב
 שופטים - עדות א
 שופטים - עדות ב
 שופטים - אבל
 שופטים - מלכים

קדושה - ביאה א
 קדושה - ביאה ב
 קדושה - ביאה ג
 קדושה - מאכלות אסורות א
 קדושה - מאכלות אסורות ב
 קדושה - שחיטה א
 קדושה - שחיטה ב
 דעיים - שמיטה ויובל א
 דעיים - שמיטה ויובל ב
 קרבנות - קרבן פסח
 קרבנות - בכורות ושגות א
 קרבנות - שגות ב תמורה
 נזיקין - נזקי ממון
 נזיקין - גניבה
 נזיקין - גולה ואבירה א
 נזיקין - גולה ואבירה ב
 נזיקין - חובל ומזיק
 קנין - סכירה א
 קנין - סכירה ב

מדעי - ישורי התורה
 מדעי - עבודה זרה
 אהבה - קריאת שמע ותפילה א
 אהבה - תפילה ב
 אהבה - תפילין
 אהבה - ברכות א
 אהבה - ברכות ב מילה
 זמנים - שבת א (א-ט)
 זמנים - שבת ב (ו-י)
 זמנים - שבת ג (יז-כ)
 זמנים - שבת ד (כא-כה)
 זמנים - שבת ה (כז-ל)
 זמנים - עירובין
 זמנים - שבתות עשור שבתות יו"ט
 זמנים - חמץ ומצה א (א-ד)
 זמנים - חמץ ומצה ב (ה-ח)
 זמנים - שופר סוכה וילול שקלים
 זמנים - קדוש חודש
 זמנים - הנעיות מגילה תעבה

להשיג בחנויות הספרים

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66

איצרות ומעורבות ממעורבות

בית מדרשו של המגיד

סיכום ותמצות דברי תורתו של המגיד

מגיד מראשית

תורתו של המגיד זיע"א לפרשת השבוע

עבודת התפילה של משה להעלות את האותיות שבעולם לשורשם

במאמר זה מבאר רבינו את עבודת בני ישראל להאיר את אור אלקותו יתברך שהוא אין סוף, אל תוך העולם ואל תוך גדרי הזמן, עבודה המכונה העלאת רגלי השכינה.

הנה ידוע שהגלות היא הצמצום שנוצטמצם התענוג של אור אלקותו יתברך הממלא את כל העולמות, והצמצום הזה הוא נקרא בחינת זמן, כי הזמן נמדד לפי ירידת ה'מוחין' לעולם, למשל כל יום הוא אור חדש, כמו שכתוב (בראשית א ה) ויקרא אלקים לאור יום, ובכל 'חודש' 'מתחדש' השכל לפי אחד מצירופי שם הו"ה, וכל מדירות אלו שמגבילות את השכל לפי הראוי לרדת באותו היום הם בחינת הזמן שהיא ההגבלה. ולעומת זאת בכל שנה בא שכל חדש לגמרי שהוא 'שינוי' מהשכל הקודם על ידי שמאיר בחינת 'אין' בראש השנה שלמעלה מהזמן, והיינו שמתייחד בו התענוג האלוקי שממנו נבראו העולמות, ואשר שהוא שורש הזמן.

והשכינה היא חלק הקדושה אשר הקב"ה משרה עמנו בעולם הזה, השוכנת אתנו בתוך הזמן, והיא מקבלת את ה'מוחין' שאנו ממשיכים על ידי עבודתנו לתוך הזמן. ועבודת האדם הוא לרומם את השכינה ולהמשיך לה מוחין.

והעבודה המובחרת מכל, היא עבודתו של משה רבינו, היא להעלות את השכינה מתוך הזמן' ללמעלה מהזמן, ולהמשיך עליה אור חדש ומחודש מאין סוף יתברך, וזהו על ידי העלאתה לעולם התענוג, וענין זה מוסבר במקום אחר על ידי המגיד במשל נפלא, שכאשר האדם מתענג באיזה דבר נראה לו ריבוי הזמן כזמן מועט, והרי זה סימן שנתעלה מתוך הזמן אל הדרגה שלמעלה מהזמן, ולכן כאשר הוא מתענג ושוכח מעצמו ורק כל 'עשת מחשבותיו' בהש"ת, הרי הוא נמצא בביתו של הקב"ה, באלוקים חיים, למעלה מן הזמן.

והאופן שבו בא לידי ביטוי ירידת האלקות לעולם, הוא על ידי הדיבור, שכן החיות של הבריא המכונה שכינה היא הדיבור, וכפי שביאר רבנו במקום אחר שירידת התורה בארבע דרגותיה פשט רמז דרוש סוד היא עצמה ירידת החיות לברוא העולם בארבע עולמות אצילות בריאה יצירה ועשיה, וכאשר אדם מדבר דיבורי תורה ותפילה, הוא מביא לידי גילוי את כח הדיבור של התורה השייך לאותו יום שהוא גילוי אלקות פרטי של מציאות השם יתברך המתגלה בכל יום ויום, וכח זה נטע הקב"ה באדם באופן שעל ידו נמשכת החיות של העולם.

והנה לפני שהאדם פותח פיו בתורה ובתפילה, הוא משוקע בתוך הזמן, כי הגדרתו של הזמן הוא שהאדם דבוק בשינויים שמשנתנה העולם על ידי חסרון הדעת שהוא הנצחיות והרוחניות שלמעלה מהזמן, שהרי הדעת אין בו שינוי, ולא תמצא שום שינוי בשכל שמשנתנה מחמת הזמן, ורק ההרגשות שהם האהבה והיראה שיש בהם תערובת גשמיות והם מושפעות מהמקום והזמן יש בהם שינוי. ולכן המידות בלי דעת הם מקור לכל תאוה וחמדה, כיון שהם מושפעות מהשינויים, והשינויים שהם החיסרון והתענוג הם הגורמים לאדם שיש לו חיסרון להתאוות להתענוג, והתענוג שבא מחמת החיסרון בלי דעת הוא תענוג של תאוה, שהוא עירוב טוב ורע.

אבל כאשר האדם פותח פיו בתפילה באופן שהדיבורים שלו יוצאים מתוך החיבור של נשמתו למעלה, כלומר שמתוך שמחבר מחשבתו לחשוב ולעניין רק בכך שהוא מקבל משפע השי"ת ולראות בשפלותו שאין לו שום קיום וחיות מבלעדי השי"ת והכל הוא אין סוף לבדו, ומתוך השתוקקות זאת הוא מדבר דיבורי התפילה כי כלתה נפשו לאלוקיו, אזי הדיבורים האלו יוצאים מתוך תענוג החיבור לחיי החיים, והם מחוברים למקור החיים, והם למעלה מהזמן, כי התענוג הוא למעלה מהזמן, ויותר מכך: התענוג מתנגד להזמן וכולל אותו בתוך הלמעלה מהזמן (כמו שרואים שאדם שמתפלל מתוך תענוג י' שעות נדמה לו שהתפלל רק ב' וג' שעות), ולכן יש בתוך הדיבורים האלו כח להשפיע אלקות, ויוצא מנהר היוצא מעדן שפע אלקות המיוחד לכל יום מימי הבריא.

וביתר ביאור הנה הצדיק מייחד מחשבות דיבורו לדיבור שלמעלה - שהיא השכינה הכלולה בהדרה, וגם מחשבותיו דבוקים באור אין סוף חי החיים, ואז זוכה לעשות נחת רוח ותענוג ושעשועים גדולים למעלה, וממילא זוכה להמשיך את השפע הנשפע משם שהוא אור אין סוף לתוך עולם הדיבור.

ועל ידי זה זוכה הצדיק להמתיק את כל הדינים, כי אוצר זה נקרא אוצר של מתנת חנם, שהוא למעלה מכל העולמות ואינו תלוי כלל במעשי התחוננים, ובפרט משה רבינו שורש כל הצדיקים, שזכה להשיג אוצר זה של מתנת חנם שהוא למעלה מהעולם.

'וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה'. (דברים ג כג). ידוע מה **שְׂאִיטָא בְּסִפְרֵי יִצְרָה** (פרק ג משנה ה) **עוֹלָם שָׁנָה נִפְשׁ. עוֹלָם הוּא כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלָם** הנכללים על ידי הצדיק (בדיבורו). **נִפְשׁ הוּא** אור הכולל את **כָּל הַבְּרֹאִים** והוא החיות וה'מוחין' של העולמות, **שָׁנָה הִיא הַזְּמַן**, והוא בחינת המקבל משניהם, שמקבלת את ה'מוחין' מבחינת הנפש באמצעות הדיבורים שהם העולמות, והיינו השכינה, השורה בתוך גדרי הזמן שהוא תכלית הצמצום, ויש להעלותה על ידי התכללות עם עולם ונפש כלומר על ידי דיבור הצדיק הממשיך את ה'נפש' לתוך העולמות.

וְהוּא פִּירוּשׁ הַפְּסוּק (תהלים יט ג) 'יוֹם לְיוֹם יִבְעֵי אֹמֶר, שְׁיוֹם אֶחָד מִתְּפָאֵר לְפָנַי יוֹם חִבְרוּ בַּפְּעוֹלוֹת שְׁעֵשָׂה בּוֹ הַצְּדִיק, כִּיּוֹן שֶׁעַל יָדֵי זֶה הַיּוֹם מִקְבֵּל חַיּוֹת מְאוּר אֵין סוּף, וּמִכִּיּוֹן שֶׁעוֹלָם שָׁנָה וּנְפֶשׁ מְכוּוֹנִים זֶה כִּנְגַד זֶה, נִמְצָא שְׁבַהֲעֵלָתָה הַזְּמַן הַחֲשׂוֹן הוּא גַם מַעֲלָה אֶת הַנִּשְׁמוֹת הַחֲשׂוֹכוֹת מְאוּתוֹ הַדְּרָגָה שֶׁהֵם נִמְצָאִים בָּהּ, וְהַכֵּל נִכְלָל בְּדַבָּר כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהלים לג ו) 'בְּדַבְרֵי ה' שְׂמִיּוֹת נִעֲשׂוּ, וּבְדִיבּוֹר הַצְּדִיק שֶׁמְדַבֵּר בְּאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִילָה כְּאִשֶּׁר הֵם מְקוֹשְׂרִים לְהַבֵּל וְהַדִּיבּוֹר הָעֲלִיּוֹן, מִתְעוֹרֵר דְּבַר ה' אֲשֶׁר הַכֵּל נִכְלָל בּוֹ, גַּם בְּחִינּוֹת עוֹלָם וּנְפֶשׁ, כְּלוּמֵר הַמְּקוֹם שֶׁמִּתְפַּלֵּל בּוֹ הַצְּדִיק וְהַנִּשְׁמוֹת שֶׁמְכוּוֹנוֹת כִּנְגַד אוֹתוֹ מְקוֹם וְזִמְנָן חֲשׂוֹן, כִּי הַכֵּל נִבְרָא בְּהַדְּבָר וְנִמְצָא שֶׁהוּא כּוֹלֵל אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְכָל הַנִּפְשׁוֹת.

וְזֶהוּ וְאֶתְחַנֵּן, 'אֶת' הֵם הָאוֹתִיּוֹת שְׁשׂוּרוֹת בכל הנבראים - והם ניצוצות השכינה ששורות בכל נברא ונברא, כיון שהרי הכל נברא בהדיבור כלומר על ידי כ"ב אותיות התורה, והם גם נשמות ישראל שהן מכוונים כנגד אותיות התורה, **שְׁהַעֲלָם מִשֶּׁה בְּכַח הַדְּעַת שֶׁהָאִיר בְּדַבְּרוֹ הַתְּפִילָה שְׂדִיבֵר לְפָנַי הַקַּב"ה, וְהוּא עֲבוּדַת הַצְּדִיק שֶׁמִּתְבּוֹנֵן שֶׁהוּא 'אֵין' וְאֵין בּוֹ אֵלָּא 'כֹּחַ הַפּוֹעֵל בְּנִפְעוּל' שֶׁמַּחִיָּה אוֹתוֹ, וְעַל יָדֵי זֶה מַעֲלָה אֶת הַחַיּוֹת שְׁלוֹ שֶׁהוּא הַדִּיבּוֹר לְ'חֲנֵן', ל'אֵין סוּף', שֶׁעַל יָדֵי הַצְּדִיק שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵת בְּנֵי שֶׁל הַקַּב"ה הַמְּקַבֵּל מִמֶּנּוּ חֲכָמָה, זֹכֵה לְהַחֲכִים וְלִהְיֵעַ לְשׁוֹרֵשׁ הַחֲכָמָה, עַל יָדֵי זֶה מְעוֹרֵר אֶת עוֹלָם הַתְּעִנוּג הָעֲלִיּוֹן, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ כֹּחַ הַדִּיבּוֹר**

הוא נמצא בביתו של הקב"ה. וכמובא באור תורה (סימן תכט): אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך (ברכות ג). פירוש, צריך לשום חיות באותיות עד שיופשט מהגשמיות, וישכח עצמו מכל וכל, רק כל מחשבותיו יהיו להשם יתברך, ולא יזכור כלל כמה הוא מתפלל בכוונה. וכולם ברגע אחד, כי הוא למעלה מזמניות, והוא רק כמו ברק בעלמא. וזהו בביתו כך, רוצה לומר בביתו של הקב"ה. ע"כ. ובדברות המגיד (מאמרי חנוכה מאמר א' עמ' צח): וכיון שאנו מתעסקים ומתדבקים באותיות תמיד, הוא ה' אלקיך לעולם אודך, כי הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה (כתובות קי): וכיון שמחשב תמיד בעבודת הבורא, ואם מתעסק ומדבק תמיד באותיות הקדושים, אז אינו דר בחוץ לארץ רק בהאותיות, ונמצא ה' אלוהיו ודו"ק.

על דרך (יחזקאל א כו) 'ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה וכו' שהקב"ה שורה על האדם כשמתדבק בו, וכמו שנתעורר בו כך נתעורר למעלה אצלו יתברך

'מצות ה' ברה' (שם יט ט), מצות לשון צותא, דהיינו כשהוא מקשר את עצמו להשם יתברך, הוא ברה, רוצה לומר בבר לבב שלבו נקי לה' ואין לו מחשבות וכוונות נוספות, ולא בשביל לידע מה שבתוף הזמן כי אם כוונתו לידע מה בתוך הזמן, נמצא שאין כוונתו ומחשבתו תפוסה באלקות ועדיין הוא משוקע בתוך הזמן, רק לה' לבדו, אזי ממילא מאירת עינים מאירה היא את עיניו של העוסק בה, לידע מה שבתוף הזמן.

וזהו 'כי אם בתורת ה' חפצו', תורה לשון הוראה והיינו השגת אלקות, והיא התורה שקדמה לעולם, ולשון ראיה, שאינו רוצה לראות רק בה' לבדו, ובה יכול לראות גדלות השם יתברך על ידי האותיות התורה שהם כאספקלריא, כי כל אדם בביתו משכנו של כל אדם הוא בביתו ושם הוא תמיד, וגם כשיצא משם רוחו שם תמיד, ביתו של הקב"ה הם אותיות פנוצדע והאדם הוא הקדוש ברוך הוא, נמצא כשאדם חושב באותיות אז

שבו נברא העולם, וממילא מעלה את העולם לדרגה זו הנקראת 'חנן' מלשון 'חנים', הוא (שמות רבה מה ו) אוצר גדול שבו מתנת חנם והוא בחינת שורש כל העולמות, שבו אין השפע יורד לפי המעשים אלא נמשך על ידי הרצון, וזהו בחינת אוצר גדול.

'בעת ההוא לאמר', שהזמן הוא מתפאר בו כי ההתפארות הרוחנית נופלת על לשון דרגה המקבלת המתקשט בשורש המשפיע אליו כשהוא מתחבר אליו ומאיר עליו, וכשהלמעלה מהזמן מאיר בתוך הזמן על ידי עבודת הצדיק, אז הזמן מתפאר בלמעלה מהזמן, על דרך שנתבאר לעיל 'יום ליום יביע אמר', כי אמר הוא לשון התפארות שיום אחד מתפאר על יום אחר במעשה שפעלו בו הצדיקים, ושעל ידו נתעלה לעולם המחשבה שהוא למעלה מהזמן.

וזהו (דברים ו כה) 'וצדקה תהיה לנו כי נשמר לעשות וגו'. כי הזמן שאין בו מצוה הוא בבחינת דל"ת היינו השכינה שהיא בבחינת דלה ועניה, - מבלי חיות ומוחין, וכשהוא שומר המצוה מתי יגיע הזמן של המצוה ונמצא שמחבר את המצווה ללמעלה מהזמן, שכבר לפני בוא זמנה הוא משתוקק לה וממשיך את אורה על ידי ההשתוקקות, נמצא שהמתנה וציפיה זאת היא בבחינת צדקה לעני כיון שכונתו להתחסד ולהיטיב עם העני שהוא השכינה המלוכשת בתוך הזמן. וזהו 'וצדקה תהיה לנו כי נשמר', הוא לשון המתנה, כמו 'אבינו שמר את הדבר' (בראשית לז יא ובפירוש רש"י שם).

ומשום הכי 'לעשות את המצוה הזאת', לשון יחיד, שנתקשרו כל ישראל, שנשמותיהם כלולות בכ"ב אותיות התורה שהעלם משה לחנן במשה שהוא המשפיע דעת לכל ישראל, ומשה היה במדרגת שמיעה שזכה להשיג את כל התורה בשרשה שהיא בחינת 'שמיעה' - בינה, לכן הוא בלשון יחיד כי כל התורה כולה נמשכת מאור השמיעה, שבו כל המצוות מיוחדים בכלי אחד ובהכרה אחת, שהיא 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'.

וזהו 'בתורת ה' חפצו' (תהלים א ב) לשון יחיד, חפץ אחד שכל מהותה היא לדעת את 'תורת ה' הוראת אלקותו, כי (זוהר בראשית כד.) אורייתא וקודשא בריה היא כולא חד הוא. ועל כן כשהאדם מקשר את עצמו באותיות התורה נמצא שמקשר עצמו בהקדוש ברוך הוא שהוא וחכמתו אחד וכשעושה בכוונה לידבק בו אז קדושת הקב"ה שורה על התורה שלומד, ממילא יכול לידע מה שבתוף הזמן, שהוא עצמו למעלה מזמן שהרי הוא עצמו תפוס ואחוז באור אלקותו יתברך שהוא למעלה מהזמן, כי הוא בתוך האותיות שהם ביתו של הקב"ה, וזהו

זוהר הקדוש

עם ביאור הכתר והכבוד

השתוקקות עלמית לשלבת רבי שמעון

אודא רבא חלק א

אודא רבא חלק ב

זוהר המבואר אודא זעטא

זוהר המבואר נגלות האודא

תיקוני תוור חלק ג

תיקוני תוור חלק ב

תיקוני תוור חלק א

זוהר המבואר אודא דסכסכא

ספרא דבעיעותא חלק א

ספרא דבעיעותא חלק ב

זוהר המבואר ויקרא א

זוהר המבואר חלק ד

זוהר המבואר ויקרא ג

זוהר המבואר בספר ד

זוהר המבואר בספר א

זוהר המבואר חלק ג

זוהר המבואר ויקרא ב

זוהר המבואר בספר ב

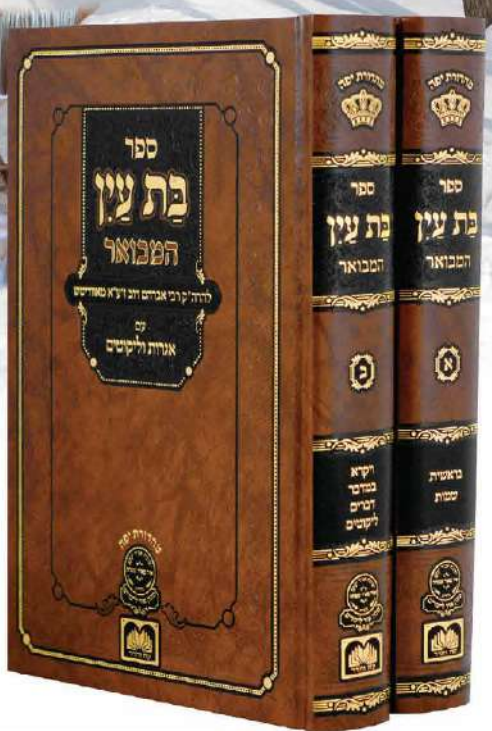
זוהר המבואר בספר א

מרכז הזמנות: 1800-22-55-66 להשיג בחנויות הספרים

אומנות הענווה

טעמים של 'לעתיד לבוא'

בת עין המבואר - אור אין סוף של הכנעה וענווה

ענווה היא תכלית כל המדרגות, וצריך לבארה. שר הענווה הרה"ק רבי **אברהם דוב זיע"א מאאוריטש** סולל באומנות אומן דרכים של הכנעה אמיתית כאין, כאשר לא די שהיא עוקרת את השלימזליות והענווה הפסולה, אלא אדרבה, הענווה נתעלית להיותה מזרז ראשון במעלה להתחדשות, שמחה ואור בהיר בעבודת הבורא "**זיוסיפו ענווים בה' שמחה**" מהדורת פאר | אגרות וליקוטים נבחרים | ביאורי החסידות | ציוני החסידות | פרקי תולדות מורחבים ומאירים | שער המפתחות

בת עין המבואר
מהדורה חדשה ללא ביאור
פורמט גדול | פורמט קטן

